

การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานคร ต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank)

ธนิกันต์ บุญสถาพรชัยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2545

ISBN 974-281-773-1

MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE AND OPINIONS OF PEOPLE IN
BANGKOK TOWARDS THE PEOPLE BANK PROJECT

TANIKARN BOONSATAPORNCHAIKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Development Communication Arts

Graduate School, Dhurakijpundit University

2002

ISBN 974-281-773-1

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เป็นรายงานการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank)” ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของคณาจารย์หลายท่าน และจากความร่วมมือสนับสนุนของบุคคลอีกหลายท่านด้วยกัน

ท่านแรกที่ข้าพเจ้าขอกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ก็คือ รองศาสตราจารย์ อรุณ เลิศจรรยาภักซ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความดูแลเอาใจใส่ทุกขั้นตอนของการทำงาน รวมทั้งคณาจารย์ท่านอื่นของบัณฑิตวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย ซึ่งให้ความกรุณาเสียสละเวลาให้กับข้าพเจ้า ได้แก่ ท่านอาจารย์อรุณ งามดี ท่าน ดร. อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว และผู้แทนจากทบวงในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรธรณ ปิณฑนโธวาท

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ พี่อุ้ย และ ขอขอบคุณธนาคารออมสินที่ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

สุดท้ายนี้ขอมอบความสำเร็จและความภาคภูมิใจให้กับ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ และเพื่อน ผู้ให้กำลังใจ ผู้ร่วมสร้างฝันครั้งนี้ของข้าพเจ้าให้เป็นจริง

ธนิกันต์ บุญสถาพรชัยกุล

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย

พฤษภาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง	๑๐
สารบัญภาพ	๑๑
บทที่	
1.บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
โครงการธนาคารประชาชน	2
ปัญหานำการวิจัย	15
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
ขอบเขตการวิจัย	15
สมมติฐานการวิจัย	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
นิยามศัพท์	16
2.แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร	28
แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรม	36
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3.ระเบียบวิธีวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	49
สมมติฐานการวิจัย	51

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4. ผลการวิจัย	56
ข้อมูลทั่วไป	57
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่อสัปดาห์	61
ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน	66
ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน	69
การทดสอบสมมติฐาน	72
5.สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	99
สรุป	99
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้	106
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	118
ภาคผนวก ข ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม	124
ประวัติผู้เขียน	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงสัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่ศึกษา	50
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	57
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	57
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	58
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	59
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้	59
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามการเป็นสมาชิกโครงการ	60
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน จากสื่อมวลชน	61
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน จากสื่อบุคคล	62
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน จากสื่อเฉพาะกิจ	63
11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน รายประเภท	64
12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน	65
13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคาร ประชาชน รายข้อ	66
14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการ ธนาคารประชาชน	67
15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ธนาคารประชาชน รายข้อ	68
16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อโครงการ ธนาคารประชาชน	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภท จำแนกตามเพศ	72
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน จำแนก ตามอายุ	73
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล จำแนก ตามอายุ	73
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนก ตามอายุ	74
21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจรายคู่ จำแนกตามอายุ	75
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน จำแนก ตามระดับการศึกษา	76
23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา ..	77
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา	78
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน จำแนกตามอาชีพ	79
27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล จำแนกตามอาชีพ	80
28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามอาชีพ	80
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน จำแนกตามรายได้	81
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล จำแนกตามรายได้	82
31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามรายได้	82
32	ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภทจำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ	83
33	ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ	84
34	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา	85
36 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา	86
37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอาชีพ	87
38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้	87
39 ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ	88
40 ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ	89
41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุ	89
42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา	90
43 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา	91
44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอาชีพ	92
45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้	93
46 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามรายได้	94
47 ผลการทดสอบความแตกต่าง (t-test) ของความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
48	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ธนาคารประชาชนกับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน	95
49	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ธนาคารประชาชนกับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน	96
50	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	97

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการธนาคารประชาชน	3
2 แสดงความคิดเห็นของบุคคล	25
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	55

DPU

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขต
 กรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน
ชื่อนักศึกษา ธนิกันต์ บุญสถาพรชัยกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อรนุช เลิศจรรยาภักษ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขต
 กรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 การเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน และเพื่อ
 ศึกษาถึงความรู้และความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มี
 ความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน การวิจัยนี้
 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน
 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ
 SPSS มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย
 (Mean), การทดสอบ ค่า t- test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way
 ANOVA Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple
 Regression)

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและชาย
 ใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000
 บาท ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกโครงการร้อยละ 22.5

ขณะที่ส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในภาพรวมอยู่
 ในระดับปานกลาง โดยรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลใกล้เคียงกันทั้งนี้
 กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน โดยอ่านจากหนังสือพิมพ์ และ
 โฆษณาตามวารสาร ทวีติ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ขณะเดียวกันก็รับรู้ข่าวสารในเรื่องดังกล่าว
 จากการพูดคุยกับพี่น้องหรือคนในครอบครัว ตลอดจนเพื่อนฝูงและคนรู้จัก

ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ ขณะที่มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกโครงการ โดยพบว่า เพศหญิง มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อบุคคลมากกว่าเพศชาย ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 40 ปี มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อเฉพาะ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า ส่วนกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าก็มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า รวมทั้งกลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อบุคคลมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ

สำหรับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนมีเพียงระดับการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีความรู้มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วน ระดับการศึกษา และรายได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนด้วย โดยกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นในเชิง บวกต่อโครงการธนาคารประชาชนมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี ขณะที่กลุ่มรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ก็มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่าด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการอีกด้วย

นอกจากนั้นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากทุกสื่อ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะ ต่างมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในทิศทางเดียวกัน

Thesis Title	Media Exposure, Knowledge And Opinions of People In Bangkok Towards The People Bank Project.
Name	Miss Tanikarn Boonsatapornchaikul
Thesis advisor	Assoc.Prof. Oranuj Lertchanyarak
Department	Development Communication of Arts
Academic Year	2001

ABSTRACT

The research on “Media Exposure, Knowledge and Opinions of People in Bangkok Towards the People Bank Project” has three main objectives that are to study the exposure of people in Bangkok towards The People Bank behavior and the knowledge and opinions and to study the demographic factor relating to the people’s knowledge and opinions about The People Bank. This study is a survey research, using a total of 400 people as sample group. Questionnaires are used as tools for collecting data which are then processed with the application of the SPSS program. The statistics used in data analysis include Percentage, Mean, T-test, One-Way Anova and Multiple Regression.

The findings of the research are as follows: the majority of the sample group consists of both men and women in approximately equal proportion, aged between 31-40 years old. Most of them hold Bachelor’s Degrees or equivalent. They either work for the government or state enterprise, earning an average income of 10,001-15,000 baht per month. 22.5 per cent of the sample group are registered as members of the project.

Their overall exposure to information about the People Bank Project is at an average level. The main sources of information are the mass media and face-to-face communication. Notably, the sample group perceives information about the People Bank Project from newspapers and advertisements in journals, television, radio and

newspapers. At the same time, they also obtain such information from talking to their relatives or family members, including friends and acquaintances.

In addition, the findings further indicate that the majority of the sample group has an average to low level of knowledge about the project. By contrast, their opinions towards the project are at an average to high level.

In testing the hypothesis, it is found that the demographic factors that relate to media exposure behavior about the People Bank Project are sex, age, educational background and membership of the project. Women are found to be more exposed to information about the project from face-to-face communication than men. Those whose ages are between 20 – 40 years old are more exposed to information about the project from specialized media than those belonging to older age groups. The sample group holding Bachelor's Degrees or equivalent are more exposed to information about the project from the mass media than those with high school education, diploma or equivalent. Those who are members of the project are more exposed to information about the project from face-to-face communication than those who are not members.

The only demographic factor that relates to the people's knowledge about the People Bank Project is educational background. The sample group holding Bachelor's Degrees or equivalent have better knowledge than those with high school education. It is also found that educational background and monthly income relate with the opinions towards the People Bank Project. That is, those with high school education, diploma or equivalent tend to have a more positive knowledge towards the project than those holding Bachelor's Degrees or equivalent, including those with post-graduate educational background. The sample group with lower than 10,000 baht income rate tends to express more opinions towards the People Bank Project than those with higher income. In addition, it is found that those who are members of the project express more opinions than those who are not members.

Besides, in testing the relationship between media exposure behavior and the knowledge and opinions towards the People Bank Project, it is found that the exposure to information about the People Bank Project from all media, namely, mass media, face-to-face communication and specialized media relates with the knowledge about the project in much the same direction.

DRU

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดเป้าหมายโดยมีแนวทางการพัฒนาคน และสังคม เพื่อลดผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจมุ่งเน้นเรื่องการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม และการส่งเสริมค่านิยมอันดีงาม ซึ่งค่านิยมเป้าหมายอันหนึ่ง คือ การรณรงค์ให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ รู้จักการประหยัดและอดออมอย่างจริงจัง เนื่องจากการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการลงทุนและการผลิต อันส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ (ธนาคารออมสิน, 2544 : 2)

ประกอบกับสถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สภาพสังคม โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผลกระทบย่อมตกถึงประชาชนคนไทย ซึ่งการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนจะต้องเริ่มจากการมีทุนสร้างอาชีพให้มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ ขณะเดียวกันคนไทยก็ต้องรู้จักออมซึ่งจะมีอรรถประโยชน์ในการต่อทุนขยายกิจการสร้างฐานะเจริญเติบโตก้าวหน้า ทำให้สังคมไทยน่าอยู่ยิ่งขึ้น (วิเชียร นิตติธรรม, 2544 : 3) รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้กำหนดโครงการธนาคารประชาชนขึ้น โดยถือเป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาล ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะลดภาระหนี้สินและขยายโอกาสให้พี่น้องคนยากจนได้ประกอบอาชีพ จึงได้ประกาศแนวคิดเกี่ยวกับธนาคารประชาชน (People Bank) และมอบหมายให้ธนาคารออมสินดำเนินโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งก็มีกระแสความสนใจเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะชาวบ้าน ร้านค้า ตลอดจนสื่อมวลชน จนกระทั่งธนาคารออมสินได้เริ่มเปิดให้บริการในลักษณะของโครงการทดลองธนาคารประชาชน ณ ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ ซึ่งกระแสความสนใจ และแรงตอบรับจากประชาชนก็มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้ธนาคารออมสินเริ่มระดมความพร้อมและให้บริการประชาชนผ่านธนาคารออมสินสาขาทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน 2544

โครงการธนาคารประชาชน

โครงการธนาคารประชาชน คือ โครงการเร่งด่วนจากรัฐบาลเพื่อความผาสุกของแผ่นดิน ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนสามารถใช้บริการทางการเงินอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าสู่ระบบการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกระดับ และส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจพื้นฐานให้กระจายไปอย่างทั่วถึง โดยมีเงินทุนเพื่อประกอบการอย่างยุติธรรม

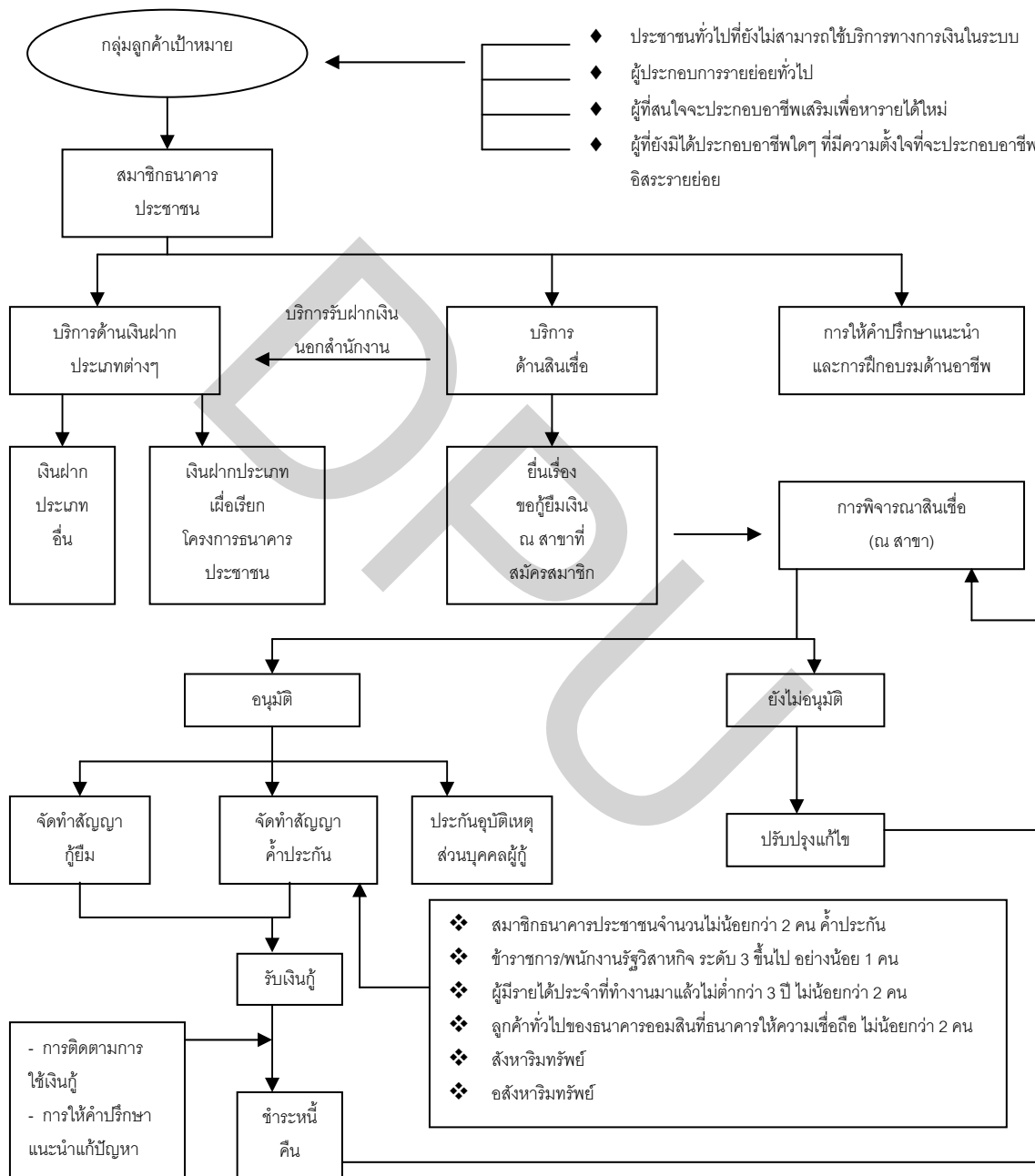
ธนาคารออมสิน ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง จึงได้จัดตั้งโครงการธนาคารประชาชนขึ้น เพื่อให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนทั่วไป ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย พ่อค้า แม่ค้า ได้เต็มรูปแบบอย่างต่อเนื่อง โดยการให้บริการด้านการออมทรัพย์ที่มั่นคง ปลอดภัยและได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่า บริการด้านสินเชื่อที่มีเงื่อนไขไม่ยุ่งยากซับซ้อนในวงเงินที่เพียงพอต่อความจำเป็น ตลอดจนบริการด้านการเงินในรูปแบบอื่น ๆ ตามความต้องการ รวมทั้งยังได้จัดให้มีบริการให้การฝึกอบรมที่จำเป็น ให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเงิน อาชีพ และด้านอื่นๆ เป็นพิเศษแก่ลูกค้าที่เป็นสมาชิกของโครงการธนาคารประชาชนด้วย

สัญลักษณ์ของธนาคารประชาชน ออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของโครงการธนาคารประชาชนโดยใช้รูปทรงธนบัตรประยุกต์ โอบล้อมตราสัญลักษณ์ธนาคารออมสิน ซึ่งมีลักษณะของรัฐธรรมนูญพลีไหวเป็นรูปอักษร ป. ย่อมาจาก ประชาชน สืบถึงเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจไทย โดยมีดวงตราธนาคารออมสินอยู่กึ่งกลาง เปรียบได้กับธนาคารออมสินที่เข้ามาเป็นศูนย์กลางช่วยดำเนินการจัดระบบการเงินในรูปแบบต่างๆ สนับสนุนการพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับประชาชนคนไทยให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีความมั่นคงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1. โครงสร้างและแนวทางการดำเนินงานของธนาคารประชาชน (People Bank)

ธนาคารประชาชน เป็นธนาคารที่ให้บริการสินเชื่อระยะสั้นและบริการทางการเงินอื่นๆ แก่ผู้ประกอบการรายย่อย โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรืออาจค้ำประกันร่วมกันในกลุ่มที่ต้องการเงินทุนเพื่อนำไปลงทุนในการประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือนำไปลงทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางธุรกิจที่มีอยู่แต่เดิมให้มั่นคงและเติบโตไปตามกลไกของตลาด

ภาพที่ 1
ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการธนาคารประชาชน

ที่มา : ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 27 กรกฎาคม 2544, หน้า 14.

วัตถุประสงค์ของโครงการธนาคารประชาชน

1. ส่งเสริมการออมและจัดให้มีบริการด้านการให้สินเชื่อ และบริการทางการเงินอื่น ๆ ในลักษณะสินเชื่อแก่ลูกค้ารายย่อย
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการเกื้อกูล หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างงาน ขจัดความยากจน ยกระดับและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
3. สนับสนุนกิจกรรม หรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่หลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ
4. พัฒนาระบบการเงินที่มีความยืดหยุ่น และมีความยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ประกอบการรายย่อยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถใช้บริการทางการเงินจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ เนื่องจากขาดหลักประกันและขนาดของธุรกิจขนาดเล็กเกินไป
2. ผู้มีรายได้ โดยจะเน้นชุมชนเมืองที่มีอาชีพด้านบริการค้าขาย

แหล่งเงินทุน

ธนาคารได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเต็มจำนวน เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่ไม่มีหลักประกัน และมีความเสี่ยงสูง มีวงเงินในระยะแรกของการดำเนินการประมาณ 10,000 ถึง 20,000 ล้านบาท โดยกระทรวงการคลังจะต้องโอนเงินประเดิมดังกล่าวให้กับธนาคารออมสินเพื่อดำเนินการ

2. หลักการสำคัญในการบริหารจัดการ

กรอบวิสัยทัศน์

1. มีภารกิจ (Mission Statement) กลุ่มเป้าหมายและบริการที่ชัดเจน โดยฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็นชอบร่วมกัน
2. ฝ่ายบริหารต้องมีเจตนาที่แน่วแน่และเชื่อมั่นว่าธนาคารเพื่อธุรกิจรายย่อย จะเป็นช่องทางในการทำกำไร และลดปัญหาสภาพคล่อง
3. มีการกำหนด/จัดทำแผนงานทางธุรกิจ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

กิจกรรม

1. กลไกทางการเงิน ให้บริการทางการเงินที่ทั่วถึงและตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านการออมทรัพย์ สินเชื่อ และบริการทางการเงินต่างๆ มีต้นทุนต่ำ และมีผลตอบแทน
2. กลไกทางสังคม ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ และทุนทางสังคม โดยการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพาตนเองผ่านกระบวนการฝึกอบรม และการจัดการแบบมีส่วนร่วม
3. การพัฒนาธุรกิจบริการ โดยให้บริการด้านการฝึกอบรมเฉพาะทาง หรือการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน สำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ และการให้บริการด้านการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการที่มีกิจการอยู่เดิม เพื่อพัฒนาระบบการผลิต ผลิตภัณฑ์ การตลาด
4. การให้บริการด้านสังคม การส่งเสริม หรือสนับสนุนความจำเป็นพื้นฐานของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านการศึกษา ศาสนา การสาธารณสุข กีฬา สังคม และวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นกลไกในการประสาน ติดต่о หรือกระชับสัมพันธ์กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ธุรกรรม และบริการที่สมาชิกธนาคารประชาชนจะได้รับ

1. ด้านเงินฝาก สมาชิกสามารถใช้บริการด้านเงินฝากได้ทุกประเภทของธนาคาร
2. ด้านการพัฒนา ให้บริการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง และให้คำปรึกษาในการประกอบอาชีพ
3. ด้านสินเชื่อ สมาชิกของโครงการสามารถขอสินเชื่อเพื่อไปลงทุนประกอบอาชีพได้
4. บริการด้านการเงิน และช่องทางให้บริการ
 - บริการทางการเงินที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถประยุกต์ให้เข้ากับความต้องการของลูกค้า
 - เน้นรูปแบบการบริการแบบกระจายอำนาจ ทั้งในส่วนของการหาลูกค้า และการให้บริการ

รูปแบบองค์กร และบุคลากร

1. มีขั้นตอนและกลไกการทำงานที่ชัดเจน มีการฝึกอบรมพนักงานที่ตรงเป้าหมาย และมีการทบทวนผลการดำเนินงานเป็นประจำ

2. มีแผนการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม และการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดฝึกอบรม ทั้งในส่วนของการฝึกอบรมภายในและภายนอก
3. มีระบบการให้รางวัลแก่พนักงานที่เหมาะสม

การบริหารจัดการ และการให้บริการทางการเงิน

1. มีเคาน์เตอร์ให้บริการแยกต่างหากจากเคาน์เตอร์ปกติของธนาคาร
2. มีระบบบัญชีโดยเฉพาะสินเชื่อแยกต่างหากจากสินเชื่อประเภทอื่นๆ ซึ่งให้บริการ ณ สาขา
3. มีคู่มือในการปฏิบัติงานที่เข้าใจง่ายเป็นมาตรฐานเดียวกัน
4. มีระบบบัญชีที่แม่นยำ เพียงตรง และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสามารถใช้เป็น ข้อมูลในระบบการบริหารจัดการข้อมูล (Management Information System)
5. มีการตรวจสอบเป็นประจำทั้งจากภายในองค์กร และหน่วยงานภายนอก องค์กรมี การจัดทำงบประมาณโครงการอย่างเป็นระบบเป็นประจำ

ระบบการบริหารจัดการข้อมูล

1. มีระบบที่สามารถประมวลผลข้อมูลที่สำคัญได้อย่างรวดเร็ว และเที่ยงตรง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหาร พนักงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินผล และเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานต่อไป
2. มีระบบฐานข้อมูลลูกค้า เพื่อใช้ประโยชน์ในทางการบริหารและการปฏิบัติงาน

องค์กรที่สามารถขยายการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

1. มีข้อบังคับ และกฎระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
2. กำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของสาขา สำนักงานเขต สำนักงานภาค และหน่วยงานสนับสนุนในสำนักงานใหญ่ อาทิ ฝ่ายการธนาคารเพื่อสังคม ฝ่ายการบัญชี ฯลฯ ให้ชัดเจน
3. มีการพัฒนาความรู้ความสามารถรองรับการโยกย้ายพนักงาน

ปริมาณการให้บริการ และความยั่งยืนทางการเงิน

1. มีลูกค้าใช้บริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งรวมถึงลูกค้าที่ไม่เคยได้รับบริการทางการเงินจากสถาบันการเงินมาก่อน

2. ต้นทุนในการบริหารจัดการต่ำ หรืออยู่ในระดับที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน

ค่าบริหารจัดการ ธนาคารออมสินจะคิดค่าบริหารจัดการร้อยละ 2 – 3 ของยอดเงินกู้ เนื่องจากการปล่อยสินเชื่อรายย่อยมีต้นทุนค่อนข้างสูง และมีกลไกที่สลับซับซ้อน ขณะที่การบริหารจัดการหนี้ที่มีปัญหา รัฐบาลต้องอนุญาตให้ธนาคารออมสินตัดหนี้สูญ ซึ่งเป็นเงินทุนของรัฐบาลตามที่กล่าวข้างต้น ในกรณีที่หนี้มีปัญหาเกิดขึ้นภายหลังจากธนาคารออมสินได้ดำเนินการถึงที่สุดตามขั้นตอน หรือข้อบังคับของธนาคารแห่งประเทศไทย

3. ระเบียบการของโครงการธนาคารประชาชน (คำสั่งธนาคารออมสิน ที่ 99/2544)

คุณสมบัติของผู้สมัครเป็นสมาชิก

1. เป็นผู้ประกอบการรายย่อย หรือผู้มีรายได้ประจำ หรือผู้มีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพเสริม เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. มีถิ่นที่อยู่แน่นอนสามารถติดต่อได้โดยสะดวก

วิธีการสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิก ณ สาขาของธนาคารออมสิน ที่สามารถติดต่อขอใช้บริการได้สะดวก ตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน 2544 สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ที่ธนาคารออมสินทุกสาขา โดยใช้เอกสารหลักฐานรูปถ่าย 1 นิ้ว 2 รูป สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านอย่างละ 1 ฉบับ
2. เปิดบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียกในชื่อของผู้สมัคร 1 บัญชี สำหรับจำนวนเงินฝากในบัญชีขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้สมัคร
3. ผู้สมัครสมาชิกแต่ละคนจะสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้เพียงสาขาเดียวเท่านั้น

การขอกู้ยืมเงิน

สามารถขอกู้ยืมเงินได้ ณ วันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยกรอกแบบคำขอกู้ไว้ก่อน และธนาคารจะพิจารณาเงินกู้หลังจากที่ได้ฝากเงินอย่างต่อเนื่องครบ 2 เดือน ยกเว้นลูกค้าฝากเงินของธนาคารออมสินที่มีบัญชีเงินฝากอยู่ก่อนแล้ว สามารถขอกู้ได้ทันทีโดยธนาคารจะพิจารณาเงินกู้ให้ตามความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป โดยต้องมีคุณสมบัติ

1. ผู้กู้ต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ กรณีที่ยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ จะต้องให้ผู้ปกครองเป็นผู้กู้แทน

2. มีสถานที่ประกอบอาชีพหรือให้บริการแก่ลูกค้าที่แน่นอนสามารถติดตามได้

ธนาคารจะให้กู้เพื่อประกอบอาชีพตามวงเงินที่จำเป็นต้องใช้จริงและอยู่ในวิสัยที่ผู้กู้จะสามารถชำระคืนได้ โดยมีวงเงินกู้ ดังนี้

1. วงเงินกู้ครั้งแรกไม่เกิน รายละ 15,000 บาท

2. วงเงินกู้ในครั้งต่อไปไม่เกิน รายละ 30,000 บาท

3. กรณีขอกู้เงินเกินกว่า 30,000 บาท ให้ใช้หลักทรัพย์ตามที่ธนาคารประกาศกำหนด ทั้งนี้ ธนาคารกำหนดอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 1 ต่อเดือน ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

เป็นงวดรายเดือน ในระยะเวลาไม่เกิน 13 เดือน ผู้กู้สามารถยื่นเรื่องขอกู้ได้ ณ ธนาคารออมสิน สาขาที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยใช้บุคคลหรือหลักทรัพย์ (อสังหาริมทรัพย์ / สังหาริมทรัพย์) ในการค้ำประกัน กรณีใช้บุคคลค้ำประกัน ธนาคารจะพิจารณาให้ผู้กู้สามารถใช้บุคคลค้ำประกันเงินกู้ได้ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กรณีใช้สมาชิกโครงการธนาคารประชาชนจะต้องเป็นสมาชิกของธนาคาร ออมสิน สาขาเดียวกันกับผู้กู้ จำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน

2. กรณีใช้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานองค์การของรัฐ จะต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ จำนวน 1 คน ขึ้นไป

3. กรณีใช้ผู้มีรายได้ประจำซึ่งเป็นพนักงานของบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชน จะต้องทำงานในบริษัท/องค์กรธุรกิจนั้นติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน

4. กรณีใช้ลูกค้าทั่วไปของธนาคารออมสิน จะต้องเป็นบุคคลที่ธนาคารให้ความเชื่อถือจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน ทั้งนี้ผู้ค้ำประกันแต่ละคนในทุกกรณีข้างต้น จะค้ำประกันผู้กู้ได้ไม่เกิน 2 ราย

บริการพิเศษ

สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จะได้รับการประกันอุบัติเหตุโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

1. วงเงินกู้ไม่เกิน 15,000 บาท ได้รับความคุ้มครองในวงเงิน 50,000 บาท
2. วงเงินกู้มากกว่า 15,000 บาท ได้รับความคุ้มครองในวงเงิน 100,000 บาท

มาตรการป้องกันความเสี่ยง

1. ชี้แจงและทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ
2. ตรวจสอบข้อมูลลูกค้าให้ถูกต้อง ชัดเจน
3. ส่งเสริมให้มีการออม โดยมีพนักงานออกรับฝากเงินนอกสถานที่อย่าง ต่อเนื่อง
4. พิจารณาให้เงินกู้แก่สมาชิกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้เท่านั้น
5. พิจารณาเงินกู้ครั้งแรกด้วยวงเงินจำนวนน้อย ก่อนจะขยายวงเงินกู้สำหรับลูกค้าที่มีประวัติการชำระหนี้ดีในการกู้ครั้งต่อไป
6. วางแผนการออกรับฝากเงินโดยแนะนำให้สมาชิกฝากเงินในจำนวนที่เพียงพอต่อการหักชำระเงินในแต่ละงวด
7. ติดตามผลการดำเนินงานของสมาชิกที่ได้รับเงินกู้ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง

4. การบริหารจัดการโครงการธนาคารประชาชน

หน้าที่ของสำนักงานใหญ่กับสาขา

1. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ หรือกรณีปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไขที่พบจากการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรณีศึกษาโดยผ่านระบบอินทราเน็ต (Intranet) ของธนาคาร
2. อบรมเตรียมความพร้อมให้กับพนักงานสาขา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดทำระบบฐานข้อมูลลูกค้า เพื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อนของลูกค้า
4. มีระบบการรายงานผลการดำเนินงานของสาขาเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

แกนนำกลุ่ม

วัตถุประสงค์

- (1.) เพื่อแบ่งเบาภาระการติดต่อ ประสานงานระหว่างลูกค้ากับธนาคาร
- (2.) เพื่อให้การออมและการชำระหนี้ของสมาชิกเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง
- (3.) เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นของลูกค้าในสาขา
- (4.) เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างธนาคารกับลูกค้า

คุณสมบัติของแกนนำกลุ่ม

- (1.) เป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ประกอบการเดียวกัน
- (2.) เป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อถือ

การได้มาซึ่งแกนนำ

- (1.) ให้พนักงานทำความรู้จักกับลูกค้า ผู้ประกอบการท้องถิ่น หรือชุมชน
- (2.) ให้หารือ หรือปรึกษา และกำหนดแนวทางในการจัดหาแกนนำตามธรรมชาติ
- (3.) ให้มีการเลือกตั้งแกนนำ
- (4.) พัฒนาแกนนำให้เป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือผู้ให้คำปรึกษาของธนาคาร ในการดำเนินการโครงการธนาคารประชาชน

มาตรการรองรับการให้บริการ

ธนาคารประชาชนจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร และเวลาในการให้บริการลูกค้า โดยรวม ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

สถานที่ และ อุปกรณ์

- (1.) จัดทำป้าย โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และเครื่องหมายแสดงจุดให้บริการธนาคารประชาชนให้ชัดเจน
- (2.) จัดแสดงเงื่อนไขของสินเชื่อหรือบริการโดยติดตั้งไว้ในที่สะดุดตา และในพื้นที่ที่เหมาะสม
- (3.) มีแผ่นพับ และตัวอย่างการเขียนใบสมัคร การเขียนแผนที่ หรือการเขียนแบบฟอร์มต่างๆ ที่จำเป็น
- (4.) จัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ น้ำดื่ม ฯลฯ ไว้บริการของสาขา

ด้านบุคลากร

- (1.) เตรียมพนักงานเพื่อชี้แจงหรือทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับเงื่อนไขการสมัครสมาชิก และขอสินเชื่อ หรือข้อขัดข้องในการเขียนหรือกรอกใบสมัคร และคำขอกู้ตลอดจนเอกสารอื่นๆ
- (2.) ขอรับการสนับสนุนบุคลากรจากสำนักงานเขต หรือสำนักงานภาค ในกรณีที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกของการเปิดดำเนินการโครงการ
- (3.) ประสานงานกับแกนนำชุมชนเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของธนาคาร ในการให้บริการ หรือขอรับการสนับสนุนในกรณีจำเป็น
- (4.) จัดทีมงานออกไปปรับสมัครสมาชิกนอกสถานที่ ในกรณีที่ชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายจากสาขา
- (5.) เตรียมพนักงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อเจรจา หรือแก้ข้อขัดข้อง ในกรณีที่ผู้มีปัญหาเกิดขึ้น
- (6.) แจกใบสมัครล่วงหน้า พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา ให้ลูกค้ามาสมัครตามวัน เวลาที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่สาขามีสถานที่คับแคบ และมีพนักงานไม่เพียงพอในการให้บริการ
- (7.) ขยายเวลาการให้บริการแก่ลูกค้าตามความจำเป็น หรืออาจจะเปิดให้บริการในวันหยุดทำการ

การบริหารแรงจูงใจ

แรงจูงใจภายนอก

- (1.) แรงจูงใจสำหรับแกนนำ ได้แก่
 - 1.) ค่าตอบแทน 1% ของเงินงวดที่ส่งชำระ
 - 2.) มอบเกียรติบัตรสำหรับผู้ที่ทำประโยชน์ในกลุ่ม(ที่ไม่มีหนี้ค้างชำระภายใน 1 ปี)
- (2.) แรงจูงใจสำหรับผู้กู้ ได้แก่
 - 1.) ประกันอุบัติเหตุตามคำสั่งของธนาคารจะให้ความคุ้มครองตลอดอายุสัญญา กู้ โดยวงเงินกู้ 1 – 15,000 บาท ให้ความคุ้มครองอุบัติเหตุ 50,000 บาท วงเงินกู้ 15,001 บาทขึ้นไป ให้ความคุ้มครองอุบัติเหตุ 100,000 บาท
 - 2.) สำหรับลูกค้าชั้นดี ไม่มีประวัติการค้างชำระ 2 ปี ให้เงินรางวัล 1% ของยอดเงินกู้ในปีที่ 2 ภายหลังจากชำระคืนเงินกู้ในปีที่ 2 ครบแล้ว

แรงจูงใจภายใน สำหรับพนักงาน ได้แก่

(1.) ค่าตอบแทน 1% ของเงินงวดที่ส่งชำระ (สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการ เช่น การออกเยี่ยมเยียนลูกค้า ซึ่งให้อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการสินเชื่อสาขา)

(2.) แรงจูงใจที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น การปรับเลื่อนตำแหน่ง

จะเห็นได้ว่าโครงการธนาคารประชาชน เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ช่วยปลดทุกข์ให้คนจน โดยธนาคารออมสินจะปล่อยกู้ให้ประชาชนที่เป็ดบัญชีเงินฝากเป็นสมาชิกของธนาคารประชาชน รายละ 15,000 บาทในครั้งแรก โดยคิดอัตราดอกเบี้ย 12 % ต่อปี หรือเดือนละ 1 บาท กำหนดชำระคืนภายใน 13 เดือน โดยเฉลี่ยผ่อนส่งเดือนละ 1,330 บาท จะมีสิทธิกู้ครั้งต่อไปรายละ 30,000 บาท เมื่อชำระเงินกู้ครั้งแรกแล้ว โดยในปีแรก ธนาคารออมสินมีเป้าหมายจะปล่อยกู้จำนวน 3,000 ล้าน หรือมีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวนประมาณ 2 แสนราย ซึ่งยอดผู้ขอกู้ในสิ้นปีอาจจะไม่แตกต่างจากเป้าหมายนัก เพราะเงื่อนไขในการขอกู้ไม่ยุ่งยาก และความต้องการขอกู้มีสูง ประชาชนที่ทำการค้าขนาดเล็กมีจำนวนมาก โดยเฉพาะคนที่มีอาชีพพ่อค้าแม่ค้า หาบเร่แผงลอย และส่วนใหญ่จะอาศัยเงินกู้นอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงมาก ดอกเบี้ยนอกระบบตามตลาดสด อัตรามาตรฐานที่ปล่อยกู้กัน คิดร้อยละ 20 ต่อเดือน ซึ่งหมายถึง หากกู้เงินนอกระบบมา 15,000 บาท จะมีภาระดอกเบี้ยเดือนละ 3,000 บาท

ปัญหาที่ทำให้คนจนไม่มีโอกาสจะตั้งตัวได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากภาระดอกเบี้ยเงินกู้นอกระบบ ซึ่งส่งกันไม่หมด เพราะหลายคนได้แต่ส่งดอกเบี้ย หลายคนอาจจะเงินกู้หมด แต่ก็มีความจำเป็นต้องกู้ใหม่ จึงตกอยู่ในสภาพทาสเงินกู้นอกระบบ เพราะแม้จะรู้ว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ขูดรีด แต่ผู้ที่ขัดสนก็ไม่มีทางเลือก ธนาคารประชาชนจะช่วยให้คนที่ยากจน สามารถปลดเปลื้องหนี้นอกระบบได้ โดยนำเงินกู้จากธนาคารออมสินไปชำระคืนเงินกู้นอกระบบ ภาระดอกเบี้ยที่ลดลงจะนำมาใช้จ่ายในครอบครัวได้ แต่ปัญหาที่พะวงกันคือ ธนาคารประชาชนอาจจะเพิ่มภาระหนี้ให้กับคนจน หากมีการบริหารจัดการเงินกู้ไม่ได้ หรือเงินกู้จากธนาคารออมสินไม่ได้ถูกนำไปใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ได้นำไปชำระเงินกู้นอกระบบ ไม่ได้นำไปทำกิจการการค้า หรืออาจจะนำไปชำระคืนเงินกู้นอกระบบแล้ว แต่เมื่อขัดสนเงินขึ้นอีก จะกลับไปกู้เงินนอกระบบ ทำให้เกิดภาระหนี้ 2 ก้อน การเปิดโครงการธนาคารประชาชน ภาพโดยรวมแล้วเป็นสิ่งที่ดีเพราะช่วยให้คนจนมีโอกาปลดเปลื้องหนี้สิน ช่วยให้คนจนมีแหล่งเงินกู้ต้นทุนต่ำและคนจนมีโอกาตั้งตัวได้ ซึ่งแม้จะเสี่ยงต่อความเสียหายจากการไม่ชำระคืนบ้าง (สุนันท์ ศรีจันทร์, 2544 : 21)

ขณะที่ ชาญชัย มุสิกนิศากร (มติชนรายวัน , 27 ก.ค.2544:14) กล่าวว่า การดำเนินโครงการธนาคารประชาชนตามนโยบายรัฐบาลนั้น แม้หลายฝ่ายยังเป็นห่วงว่าการปล่อยกู้

ทั้งนี้ การเปิดธนาคารประชาชนก็เพื่อแก้ปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงถึง 20 % ต่อเดือน โดยโครงการนี้จะให้กู้ครั้งแรกไม่เกิน 15,000 บาท ในอัตราดอกเบี้ยเพียง 1 % ต่อเดือน หรือ 12 % ต่อปี ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยของธนาคารออมสินจะต่ำกว่าดอกเบี้ยเงินกู้ในระบบมาก แต่ก็ขอให้ผู้กู้ตระหนักด้วยว่าเงินกู้นี้เป็นเงินฝากของชาวบ้านด้วยเช่นกัน หากไม่มีวินัยหรือไม่ชำระเงินตามกำหนดก็จะส่งผลกระทบกับผู้ฝากเงินและกับธนาคาร ซึ่งการปล่อยกู้ในลักษณะนี้ให้บุคคลเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ธนาคารออมสินก็เคยดำเนินการมาแล้ว แต่ทำในวงจำกัด เน้นเฉพาะลูกค้าที่ธนาคารมั่นใจเท่านั้น แต่ในขณะนี้รัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินการทั่วประเทศก็เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งทำให้ธนาคารเป็นห่วงในเรื่องความเสี่ยงในการดำเนินการเป็นอย่างมาก เนื่องจากโครงการธนาคารประชาชนมีเป้าหมายที่จะให้การสนับสนุนด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน ดังนั้นจึงไม่มีการกำหนดระยะเวลาของโครงการ และไม่ได้กำหนดวงเงินรวมในการปล่อยกู้ ซึ่งในส่วน of ธนาคารออมสินนั้นมีสภาพคล่องมากพอที่จะปล่อยสินเชื่อในโครงการดังกล่าวได้อย่างไม่มีกำหนด

และจากการดำเนินการโครงการธนาคารประชาชนและโครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ของรัฐบาลชุดนี้ เชื่อว่าจะสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพของประชาชนที่มีรายได้น้อยได้อย่างแท้จริง อันจะช่วยสนับสนุนให้ประชาชนมีรายได้และสามารถยืนได้ด้วยลำแข้งของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพิงภาครัฐเหมือนที่ผ่านมาอีกทั้งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

ผลการดำเนินงานตามโครงการธนาคารประชาชนที่ผ่านมา ณ วันที่ 11 กรกฎาคม 2544 มียอดเงินฝากรวม 526,413,920 บาท จำนวนบัญชี 333,304 บัญชี ยอดเงินกู้ 263,561,300 บาท จำนวนสัญญา 18,902 ราย แบ่งเป็นภาคกลาง 7,115 ราย วงเงิน 101,125,000 บาท ภาคเหนือ 4,360 ราย วงเงิน 58,730,000 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5,862 ราย วงเงิน 81,328,300 บาท และภาคใต้ 1,565 ราย วงเงิน 22,378,000 บาท (เดลินิวส์, 10 กรกฎาคม 2544: 9) ประกอบกับข้อมูลสมาชิกธนาคารประชาชน ณ วันที่ 2

ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะแรกของโครงการธนาคารประชาชนเท่านั้น จุดมุ่งหมายของโครงการธนาคารประชาชนมิได้อยู่ที่จำนวนสมาชิกหรือยอดเงินกู้ หากแต่ต้องการสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อย และหาทางช่วยเหลือให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นด้วยการนำเงินออมของประชาชนที่มาฝากไว้กับธนาคารออมสินให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ พร้อมกับส่งเสริมให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการออม ซึ่งจะเป็นทุนต่อไปในอนาคต ความสำเร็จ ของโครงการนี้ จึงขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงและจิตสำนึกในการเป็นลูกค้าที่ดีของสมาชิกผู้ร่วมโครงการธนาคารประชาชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่ส่งเสริมโครงการด้วยการออมเงินกับธนาคารออมสิน

อย่างไรก็ตาม แม้ธนาคารประชาชนโดยรวมจะมีภาพที่ดี แต่ยังขาดความสมบูรณ์ เพราะเป้าหมายที่วางไว้ มุ่งการปล่อยกู้เท่านั้น แต่ไม่ได้พ่วงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือคุณภาพจัดการบริหารเงินแต่อย่างใด ถ้ารัฐบาลจะจัดโครงการอบรมความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเงินกู้ให้กับประชาชนที่แห่กันเข้าคิวมายื่นขอกู้ก่อนที่จะอนุมัติเงินกู้ หรือถ้าธนาคารออมสินจะเพิ่มเติมคำชี้แนะถึงการใช้จ่ายเงิน แจกแจงให้เห็นถึงโอกาสในการตั้งเนื้อตั้งตัว ซึ่งจะถูกทำลายไปเพราะการกู้เงินนอกระบบ จะช่วยให้ธนาคารประชาชนมีความสมบูรณ์มากขึ้น และความเสี่ยงในการปล่อยกู้อาจจะลดลง ธนาคารประชาชนเปิดแล้ว และเชื่อว่าจะมีคนได้รับอนุมัติเงินกู้ไปแล้วจำนวนหลายหมื่นราย แต่ไม่สายที่ธนาคารออมสินจะเพิ่มบทบาทตัวเอง บทบาทในการปล่อยกู้ อาจจะช่วยคนจนได้ชั่วคราว แต่บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการบริหารเงินกู้ อาจจะช่วยคนจนได้ในระยะยาว

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเปิดรับข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการธนาคารประชาชนตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 ที่ผ่านมา ซึ่งสื่อมวลชนที่ได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยจะได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน ว่ามีความรู้ และความคิดเห็นต่อโครงการในระดับใด อย่างไร ตลอดจนมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นของประชาชน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้มุ่งศึกษาเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญในทุกๆด้าน นอกจากนั้น ผลการศึกษายังอาจเป็นข้อมูลที่ใช้คาดการณ์ถึงความสำเร็จของโครงการ ตลอดจนเป็นข้อมูลให้แก่ธนาคารออมสินและ

ปัญหานำการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนอย่างไร
2. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนอย่างไร
3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน มีผลต่อความรู้และความคิดเห็นของประชาชนอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่อความรู้และความคิดเห็นของประชาชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป เท่านั้น โดยทำการศึกษาความรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ กับความรู้และความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว โดยทำการศึกษาวิจัยในช่วงเดือนมีนาคม 2545

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
5. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน
2. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน
3. ทราบถึงปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน
4. ผู้บริหารธนาคารออมสิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ปรับปรุง หรือกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารโครงการที่เหมาะสม ประกอบกับประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ

นิยามศัพท์

1. ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีภูมิลำเนา และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี ขึ้นไป ซึ่งสามารถสมัครเป็นสมาชิกโครงการได้

2. ธนาคาร หมายถึง ธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการโครงการธนาคารประชาชน

3. โครงการธนาคารประชาชน หมายถึง โครงการที่ธนาคารออมสินได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ดำเนินการ โดยมุ่งเน้นจะให้ประชาชนทุกคนสามารถใช้บริการทางการเงินอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าสู่ระบบการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกระดับ และส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีพโดยเฉพาะรายย่อย ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจพื้นฐานให้กระจายอย่างทั่วถึง ให้มีเงินทุนเพื่อประกอบการอย่างยุติธรรม

4. ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจรวมถึงการระลึกจดจำเนื้อหา รายละเอียดสำคัญของโครงการได้ อาทิ ความรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ รูปแบบการดำเนินงาน เป็นต้น

5. ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน หมายถึง ความรู้สึกเชิงประเมินค่าของบุคคลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ต่อโครงการธนาคารประชาชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านกิจกรรมของโครงการ และด้านการบริหารจัดการโครงการ

6. ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ หมายถึง จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการจัดตั้งโครงการธนาคารประชาชน มีความเหมาะสม เป็นไปได้ หรือเอื้อประโยชน์อย่างน้อยเพียงใด ประกอบด้วย การส่งเสริมการออมและจัดให้มีบริการด้านการให้สินเชื่อ และบริการทางการเงินอื่นๆ ในลักษณะสินเชื่อลูกค้ารายย่อย (Micro Credit) การส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการเกื้อกูล หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสร้างงาน ขจัดความยากจน ยกระดับและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การสนับสนุนกิจกรรมหรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่หลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ การพัฒนาระบบการเงินที่มีความยืดหยุ่น และมีความยั่งยืน

7. ด้านกิจกรรมของโครงการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่โครงการธนาคารประชาชนต้องดำเนินการ ประกอบด้วย กลไกทางการเงิน การให้บริการทางการเงินที่ทั่วถึง ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในด้านการออมทรัพย์ สินเชื่อ บริการทางการเงินต่างๆ มีต้นทุนต่ำ และมีผลตอบแทน กลไกทางสังคม ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ และทุนทางสังคม โดยการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพาตนเองผ่านกระบวนการฝึกอบรม และการจัดการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาธุรกิจบริการ โดยให้บริการด้านการฝึกอบรมเฉพาะทาง หรือการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน สำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ และการให้บริการด้านการฝึกอบรมแก่

8. ด้านการบริหารจัดการโครงการ หมายถึง การบริหารจัดการโครงการธนาคารประชาชนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการข้อมูล และการบริหารจัดการการเงิน

9. การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่หรือความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จากสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

10. สื่อมวลชน คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ในการผลิตสื่อที่ถ่ายทอดถึง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารความคิดเห็น ตลอดจนความบันเทิงไปสู่สาธารณชนโดยทั่วไป อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

11. สื่อบุคคล คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบซึ่งหน้า (face to face communication) โดยผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้นำความคิดเห็น , ครูอาจารย์ , เพื่อนฝูง ฯลฯ

12. สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ได้แก่ แผ่นพับ , โปสเตอร์ , คู่มือ ฯลฯ ที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน รวมทั้งชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank) ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาทบทวนเนื้อหาของวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบในการศึกษา ได้แก่

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533:118-122) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า หมายถึง การรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า (S-R) และจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพทางจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง เป็นกระบวนการภายในที่ผู้อื่นจะรับรู้ได้จากการอนุมานมากกว่าการสังเกตโดยตรง

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good, 1973 : 325 อ้างใน อลิสา วีรพัฒนกุล, 2540 :33) ได้ให้ความหมายของ “ความรู้” ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับ และรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่างๆ

เบนจามิน เอส บลูม (Bloom ,1967 อ้างใน ชลดา ทองสุกนอก,2540 : 33) ได้กล่าวถึงความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ไว้ว่า

1. ความรู้ ทำให้ทราบถึงความสามารถในการจำ และการระลึกถึงเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว แบ่งออกเป็น

- ก. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะ
- ข. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ค. ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ ทำให้ทราบถึงความสามารถในการใช้สติปัญญาและทักษะเบื้องต้น แบ่งออกเป็น

ก. การแปลความ คือการแปลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง โดยรักษาความหมายได้ถูกต้อง

ข. การตีความ คือการขยายจากเนื้อหาเดิมด้วยการสร้างขึ้นด้วยรูปแบบใหม่

- 3. การนำไปใช้ (Application)
- 4. การวิเคราะห์ (Analysis)
- 5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
- 6. การประเมินค่า (Evaluation)

แพทริก เมียร์ดิธ (Patrick Meredith, 1961 : 10 อ้างใน อลิสา วีรพัฒน์กุล, 2540 :32) ได้พูดถึงความรู้ว่า จำเป็นต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ ความเข้าใจ (Understanding) และการคงอยู่ (Retaining) เพราะความรู้ หมายถึง ความสามารถจดจำได้ในบางสิ่งบางอย่างที่เข้าใจมาแล้ว

เจียร์รี วิวิธลี (2527 : 19-20) กล่าวว่า การเรียนรู้ในผู้ใหญ่ นั้นเกิดจากประสบการณ์ 3 ประการ คือ

- 1. การเรียนรู้ ที่เกิดจากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ (Nature Setting) คือ เรียนรู้จากสภาพธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว
- 2. การเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางสังคม (Society Setting) มีอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น
- 3. การเรียนรู้จากสภาพการณ์ของการจัดการเรียนการสอน (Formal Institution Setting) คือมีผู้แทนจากสถาบัน จัดลำดับการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมายและต่อเนื่อง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 16) กล่าวว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

ปกิจ พรหมายน (2531 : 27) ได้กล่าวสรุปถึงความหมายของความรู้ไว้ว่า หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ และบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือการค้นคว้า การรับรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเวลา และมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมสะสมไว้

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1 ความหมายของความคิดเห็น

“ความคิดเห็น” (Opinion) ตามพจนานุกรมทางการศึกษา Dictionary of Education (Good, 1959 : 339) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความนึกคิด ความรู้สึก ประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง 1.) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม 2.) ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง 3.) คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่า ความเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าเจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

ความคิดเห็น ให้ความหมายตามพจนานุกรม Webster (1967 : 301) สรุปว่า ความคิดเห็น คือความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่าจะตรงตามที่ได้คิดไว้ และนอกจากนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ต่างๆ กัน ดังนี้ คือ

ขวัญใจ สมรรคบุตร (2524 : 8) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่างเช่น ความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคคล และกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการสังคมกรรมที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปี จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

ทวี เลวามัญ (2520 : 7) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่มีอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปได้ในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งนั้นก็ได้

ประคอง กรรณสูตร (2525 : 3) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็น ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนี้มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่งแต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

พงษ์ไพบูลย์ ศิลาวราเวทย์ (2528 : 19) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานของความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522 : 99) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น คือการแสดงออกถึงวิจารณ์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายที่แคบกว่าเจตคติ เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และเจตคติ (Attitude) ของบุคคลในขณะที่เจตคติแสดงภาพความรู้สึกทั่วไป เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

อุทัย หิรัญโต (2519 : 30-31) ให้ความเห็นว่า ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับคืออย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้น เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและติดตัวอยู่เป็นเวลานาน เป็นความคิดเห็นทั่วไปไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำตัวของทุกคน ความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้ง และเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่าง และมีอยู่เป็นเวลาอันสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยาน หลักฐานที่เพียงพอต่อการพิสูจน์มีความรู้สึกแห่งอารมณ์น้อย และเกิดขึ้นได้ง่ายแต่ก็สลายตัวเร็ว

แกงค์ และ เฟลชมันด์ (Gagne and Fleishman, 1959 :19) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นเรื่องที่เฉพาะมากกว่าเจตคติ ตัวอย่างเช่นถ้าเราถามคนงานว่าเขาคิดอย่างไรต่อการจ่าย

กู๊ด (Good, 1959 : 376) ให้ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ไว้หลาย ความหมาย ได้แก่ ความหมายทั่วไป หมายถึง ความเชื่อ ความเห็น ข้อพิจารณา ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์อย่างแน่นอน และยังขาดน้ำหนักทางเหตุผลหรือการวิเคราะห์ หรือกล่าวกว้างๆ ได้ว่ามีความเป็นไปได้มากกว่าความรู้ ความหมายเฉพาะ หมายถึง การพิจารณาหรือการวินิจฉัยอย่างมีแบบแผนจากแหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่เชื่อถือได้ ความคิดเห็นสาธารณะ (Public Opinion) หมายถึง การพิจารณาหรือข้อวินิจฉัยรวมๆ ของกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ หรือข้อเท็จจริง

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1962 : 626, อ้างใน ฉัตรชัย ชูแก้ว, 2544 :10) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการพิจารณาตัดสินใจ (Judgement) หรือความเชื่อที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปรผลในทางพฤติกรรม หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

โคลาซา (Kolasa, 1969 : 386, อ้างใน ฉัตรชัย ชูแก้ว, 2544 :10) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม (Circumstances) ต่างๆ หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการลงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งในด้านข้อเท็จจริง

จากนิยามและความหมายของความคิดเห็นดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งอื่นใด โดยไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกัน โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วย และยังรวมถึงการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้และความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานและการติดต่อระหว่างบุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งพื้นความรู้เป็นกระบวนการสังเกตการณ์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลาหลายปี จะเป็นรากฐานก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ (บุญธรรม, 2520 : 72)

2.2 การเกิดความคิดเห็น

ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้เป็นกระบวนการสังเคราะห์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปี จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งในทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งใหม่ ๆ ของ Rogers กลุ่มตัวอย่างผู้มีการศึกษาหรือพื้นฐานความรู้สูงจะยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ (ขวัญใจ สมรรคบุตร, 2524 : 8)

เรื่องเวทย์ แสงรัตน์ (2522 : 20) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

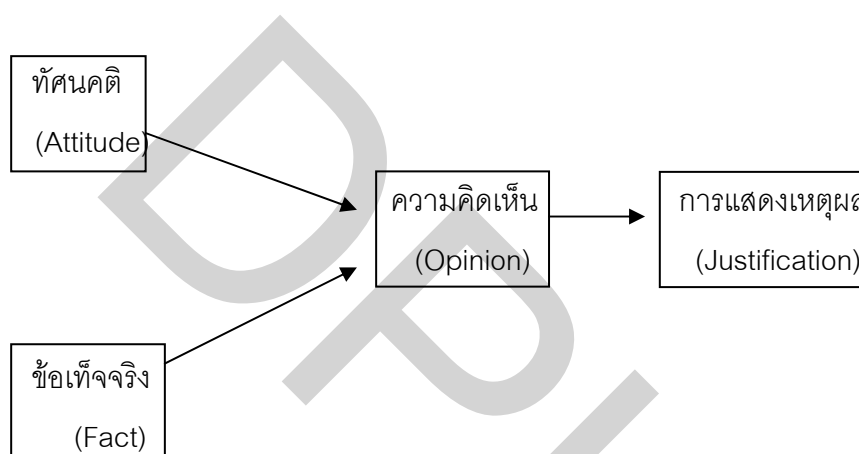
สุทธิพงศ์ แสงมณี (2524 : 11) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกโดยอาศัย สถานภาพ ความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลอื่น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นบุคคลอื่นอาจจะไม่เห็นด้วยก็ได้

สุโท เจริญสุข (2525 : 58-59) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือ เฉยๆ

ฟอสเตอร์ (Foster,1952:119, อ้างใน ธวัชชัย นาคฤทธิ์,2540 :9) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ ประสบการณ์ (Experiences) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experiences) และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์อ้อม และระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม (Value System and Judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

ฮอฟแลนด์ (Hovland อ้างใน Norman, 1955 : 5) ได้ให้ความแตกต่างของความคิดเห็น และ ทศนคติไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกเป็นคำพูด ทศนคติเป็นจิตใต้สำนึก (Unconscious) และเป็นเหตุให้เกิดการตอบสนองของคำพูด

ภาพที่ 2
แสดงความคิดเห็นของบุคคล

โดยอธิบายว่า ความคิดเห็นใดๆ ย่อมแสดงถึงการตีความข้อเท็จจริงในทางใดทางหนึ่ง แต่ลักษณะของการตีความนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของบุคคล

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977 :119 –133) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้คือ

1.) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Gene and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ปัจจัยทางร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล ยกตัวอย่าง เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2.) ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่ง

3.) อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ได้รับมา

4.) เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียนกลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5.) สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ต่างๆ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

เรนเนอร์ (Renner, 1954 : 6-7, อ้างใน จัตรชัย ชูแก้ว, 2544 :15) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากความรู้ความเข้าใจ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลาง เฉยๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

2.3 ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล

ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป ปัจจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ดังนี้ คือ

2.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

(1.) ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อายุ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพของสมอง

(2.) ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และการศึกษทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

(3.) ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

(4.) ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2.3.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

(1.) สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล

(2.) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

(3.) ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่แต่ละบุคคลได้รับแตกต่างกันก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2.4 ความสำคัญของความคิดเห็น

เบสท์ (Best อ้างใน สัตตยา กระแสร์ชล, 2538 : 9) กล่าวว่า ในการศึกษาถึงความคิดเห็นต่างๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การซักถาม การสอบถาม บันทึกลงไว้ และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง Best ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นใด และจะได้สามารถทำตามข้อคิดเห็นที่วัดออกมาได้ จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่ ในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป

เฟลดแมน (Feldman อ้างใน สัตตยา กระแสร์ชล, 2538 : 9) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดง ความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตาม ความพอใจของผู้ร่วมงาน

สรุปความสำคัญของความคิดเห็นได้ว่า การศึกษาให้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะทำให้เราทราบถึงความเชื่อ ความรู้สึก และการพิจารณาต่างๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นที่ได้แสดงออก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตอบสนองความต้องการทั้งผู้แสดง และผู้รับความคิดเห็น และยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบาย การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.5 การวัดความคิดเห็น

การที่เราจะทราบถึงความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เราจะต้องมีเครื่องมือวัดที่เชื่อถือได้ เนื่องจากความคิดเห็นของบุคคลเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ ดังนั้นการวัดความคิดเห็นซึ่งเป็นการวัดทัศนคตินั้นเอง เครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้นมีอยู่หลายแบบ แต่แบบที่นิยมใช้กันคือ แบบของ Likert Scale กล่าวคือ เราสามารถวัดทัศนคติของบุคคลได้ โดยให้เขาตอบข้อคำถามหลายๆ ข้อ แต่ละข้อแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ การให้คะแนนต้องดูว่าข้อคำถามนั้นเป็นคำถามที่ต้องตอบสนับสนุนหรือต้องตอบคัดค้าน ถ้าเป็นคำถามที่ตอบสนับสนุนคำตอบที่เห็นด้วยอย่างยิ่งก็จะได้ 5 คะแนน แล้วลดลงมาตามลำดับ เป็น 4 3 2 และ 1 ในคำตอบที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนคำถามที่ต้องคัดค้านก็ให้คะแนนกลับกัน คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนคือผลรวมของคะแนนทุกข้อ แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

แอทกิน (Atkin, 1973 : 208 อ้างใน วิศรา รัตนสมัย, 2543: 14) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

ชแรมม์ (Schramm, 1973 : 200 อ้างใน วิศรา รัตนสมัย, 2543 :23) อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ (วุฒิชัย จานง, 2523 : 37) การเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารจากสื่อมวลชนนั้นจะเกิดจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งแนวคิดและทฤษฎี

3.1 การเลือกสรรในการรับสื่อ

กระบวนการเลือกสรรข่าวสารจะเป็นปัจจัยในการกำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆ แม้ว่าจะได้รับการเตรียมมาอย่างดี ใช้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถและน่าเชื่อถือสูง หรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็มิได้ประกันความสำเร็จของการสื่อสารตามที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อทัศนคติ และตามความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานในการเลือกรับสื่อ และองค์ประกอบในการเลือกรับข่าวสารมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ปัจจัยพื้นฐานในการเลือกรับสื่อ เมอร์ลิน และ โลเวนสแตน (พีระนันท์ บุรณะโสภณ, 2538 : 30-31 ; อ้างอิงมาจาก Merrill & Lowenstein. 1971 : 134-135) ได้สรุปไว้ว่าแรงผลักดันให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกรับสื่อนั้นเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ คือ

(1.) ความเหงา สื่อมวลชนเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ดี เพราะไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือทางสังคมแก่ผู้รับ

(2.) ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์ทุกคนอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองมากที่สุดเป็นลำดับ ซึ่งสื่อมวลชนสามารถที่จะตอบสนองในสิ่งเหล่านี้ได้

(3.) ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์ทุกคนจะเสาะแสวงหาและใช้ข่าวสารให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ทั้งในแง่ของการเสริมสร้างบารมี การช่วยให้ตนเองสะดวกสบาย หรือสนุกสนานบันเทิง ซึ่งสื่อมวลชนสามารถให้สิ่งเหล่านี้ได้ โดยคนย่อมจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) และได้รับประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด (Promise of Reward)

(4.) ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนทั่วไป ผู้รับข่าวสารแต่ละคนจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ (พีระนันท์ บุรณะโสภณ, 2538 : 30-31)

3.1.2 องค์ประกอบในการเลือกรับข่าวสาร ชแรมม์ (Schramm, 1973 : 200 อ้างใน วิศรา รัตนสมัย, 2543 : 23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ในการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสาร ดังนี้

- (1.) ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
- (2.) การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
- (3.) ภูมิหลังแตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
- (4.) การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร
- (5.) ความสามารถในการรับสาร เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่ทำให้พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารต่างกัน
- (6.) บุคลิกภาพทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร
- (7.) อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
- (8.) ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือข่าวสารก็ได้

3.2 กระบวนการเลือกรับข่าวสาร

คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารจากสื่อ หรือเลือกใช้สื่อบางชนิดที่มีการเผยแพร่ข่าวสารที่ตรงกับทัศนคติหรือความสนใจของตนเอง ซึ่งได้อธิบายกระบวนการเลือกรับข่าวสารประกอบด้วยพฤติกรรม 3 แบบ คือ

3.2.1 การเลือกเปิดรับข่าวสารหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) คือ แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิเช่น ทัศนคติเดิมของผู้รับสาร ปัจจัยด้านสังคม จิตใจ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อ อุดมการณ์ ลัทธินิยม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และประสบการณ์ เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจ ฉะนั้น การลดหรือการหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกสรรข่าวที่สอดคล้องกับความคิดของตน เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบกำลังกัน บุคคลยังมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้น (Reinforcement Information) มากกว่าที่จะแสวงหาข่าวสารที่ขัดกับสิ่งที่กระทำลงไป

3.2.2 การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception/Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา คือเมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแล้ว เชื่อว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันไม่เหมือนกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งจึงมีได้อยู่ที่อักษรรูปภาพหรือคำพูดเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับที่ผู้รับสารจะเลือกรับรู้ เลือกตีความหมาย ตามความเข้าใจทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความคาดหวัง แรงจูงใจ และสภาวะร่างกายหรืออารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น

3.2.3 การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า ในการศึกษาถึงการถ่ายทอดข่าวลือจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งซึ่งพบว่า ผู้รับมักจะถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปยังคนอื่น ๆ ไม่ครบถ้วนเหมือนที่รับมา ทั้งนี้เพราะแต่ละคนเลือกจดจำเฉพาะส่วนที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจเท่านั้น ส่วนที่เหลือมักจะถูกลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อการเลือกจดจำนี้เปรียบเสมือนเครื่องกรองขั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร (พีระ จิระโสภณ, 2533 : 637-639)

ในบางครั้งข่าวสารอาจถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรกโดยการไม่เลือกอ่าน ฟัง หรือชม สื่อมวลชนบางฉบับบางรายการ ในกรณีที่ผู้รับหลีกเลี่ยงไม่ได้ผู้รับก็อาจจะพยายามตีความข่าวสารที่ได้รับตามความเข้าใจ หรือตามความต้องการของตนเอง แต่หากข่าวสารนั้นไม่เปิดโอกาสให้ตีความหมายแตกต่างไปได้ ผู้รับสารก็ยังมีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้นได้อีกเป็นขั้นสุดท้าย โดยการเลือกจดจำเฉพาะบางส่วนของตนเองสนใจหรือต้องการเท่านั้น (พีระ จิระโสภณ, 2533 : 637-639) ดังนั้นความต้องการและการเลือกรับสารของแต่ละบุคคลจะส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันไป เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของตน

ปรเมะ สตะเวทิน (2539 : 180-183) ได้สรุปแนวความคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการหลายคน เช่น โจเซฟ แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper) แองกัส แคมป์เบลล์, ฟิลิป อี คอนเวอร์ส, วอเรน อี มิลเลอร์ และโดนัลด์ อี สโตคส์ (Angus Campbell, Philip E. Converse, Warren E. Miller and Donald E. Strokes) วิลเบอร์ ชแรมม์, แจ็ค ลายล์ และเอ็ดวิน บี พาร์เกอร์ (Wilbur Schramm, Jack Lyle and Edwin B. Parker) เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้นไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง หากแต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะปัจจัยต่างๆ ที่สะกิดกันอิทธิพลของสื่อมวลชน ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) ผู้รับสารของสื่อมวลชนประกอบด้วยประชาชนซึ่งมีการเกี่ยวข้องติดต่อและเป็นสมาชิกของสถาบันสังคมต่างๆ เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชน เขาก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่นและจากสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิกติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสื่อและสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นและความสนใจของตน ในการตีความหมายของสารก็เช่นเดียวกัน ประชาชนจะพยายามตีความสารที่ตนอ่าน (ดู , ฟัง) ตามความเชื่อและค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิม ในทำนองเดียวกันประชาชนก็จะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดและความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) อิทธิพลของสื่อมวลชนเป็นไปโดยอ้อมเนื่องจากข่าวสารจากสื่อมวลชนไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที หากแต่ต้องผ่านขั้นตอน 2 ขั้นตอน โดยมีบุคคลเป็นตัวแทนแทรกเพื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข่าวสารจากสื่อมวลชนไปยังประชาชนคนอื่นๆ ในชุมชนหรือในสังคม ตามทฤษฎีการสื่อสารแบบสองขั้นตอน (Two-Step Flow of Communication) บุคคลที่ทำหน้าที่ดังกล่าวเรียกว่า ผู้นำความคิดเห็น โดยในการถ่ายทอดข่าวสารจากสื่อมวลชนไปยังประชาชนนั้น ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของคนเข้าไปด้วย

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชนในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น ธุรกิจสื่อมวลชนถือเป็นตลาดแห่งความคิดที่เสรี (Free Market Place of Idea) สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันโดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป ประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้ และสามารถวิจารณ์ญาณของตนตัดสินว่าควรเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชนเป็นเพียงผู้สนับสนุน (An Agent of Reinforcement) เท่านั้น กล่าวคือสื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อโอกาสเหมาะสม

3. ในบางกรณีสื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน (An Agent of Change) จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หาก

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคลนั้นๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อยๆ ซ้ำๆ ซากๆ เท่านั้น อิทธิพลของสื่อมวลชนในแง่จึงมีลักษณะสะสม (Cumulative Impact) มิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลายันสั้น

ซิมบาร์โด และ ลิปปเป (Zimbardo and Leippe, 1991 อ้างใน ไสภิตสุตา มงคลเกษม, 2539 : 32) กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อยๆ ครั่งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ไว้ว่า การที่สารนั้นๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆ ซ้ำกันบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสาร อันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอแนะนั้นๆ หากเป็นเนื้อหาในทางดีมีการโน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตาม ก็จะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆ ในที่สุด

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

การสื่อสารระหว่างบุคคลคือ การสื่อสารที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำการสื่อสารกันในลักษณะตัวต่อตัว (Person-to-Person) กล่าวคือทั้งฝ่ายผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรง (Direct) ในขณะที่คนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร คนอื่นๆ จะทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร การสื่อสารระหว่างบุคคลอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีของกลุ่มย่อย (Small Group) ซึ่งมีคนมากกว่าสองคนขึ้นไปมารวมตัวกันในลักษณะที่สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนกันได้โดยตรง (ปรเมะ สตะเวทิน, 2538 : 35)

การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีองค์ประกอบของการสื่อสารอยู่อย่างครบถ้วนคือผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) ช่องทาง (Channel) ผู้รับข่าวสาร (Receiver) ผล (Effect) และปฏิกิริยาสนองกลับ (Feedback)

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2537 : 187) ได้กล่าวถึงการสื่อสารระหว่างบุคคลว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลบ่งเป็นนัยว่า ผู้ที่ทำการสื่อสารเป็นบุคคล (Human) และมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน อย่าง จับพลันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

เสถียร เชยประทับ (การสื่อสารและการพัฒนา, ม.ป.ป. : 18) ได้กล่าวถึงช่องสารที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลไว้ว่าคือ ช่องสารที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ช่องสารแบบนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าช่องสารที่เป็นสื่อมวลชนในการจูงใจผู้รับสารที่มีความเฉยเมย หรือมีปฏิกิริยาต่อต้านสารของผู้ส่งสาร

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

โรเจอร์ส และชูเมคเกอร์ (Rogers with Shoemaker, 1971 : 252-253 อ้างใน ดานินท์ กิจนิจิ, 2540 : 17) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจสารก็สามารถได้ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นเดียวกัน การที่ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมีระดับของปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) สูง ทำให้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารจากการเลือกรับสาร เลือกแปลหรือเลือกจำสารได้ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เห็นหน้ากันบีบบังคับให้ต้องรับสารนั้นไม่ว่าผู้รับสารจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อผู้ส่งสารหรือสารอย่างไรก็ตาม

2. สามารถจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

คาทซ์ และ ลาซาร์เฟลด์ (Katz and Lazarsfeld 1955 : 27, อ้างใน โสภิตสุตา มงคลเกษม, 2539:34) เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

ลาซาร์สเฟลด์ (Lazarsfeld อ้างใน Wright, 1986 : 62-63) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งและเสนอว่า มีลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลเชื้ออำนาจต่อการชักจูงใจอยู่ 5 ประการคือ

1. การติดต่อระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ เป็นการบังเอิญโดยไม่ตั้งใจ การที่จะหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือรับฟังเป็นไปได้น้อยกว่าการรับฟังจากสื่อมวลชน ในการรับ

2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้าเปิดโอกาสให้ยืดหยุ่นเนื้อเรื่องได้ หากผู้สื่อสารได้รับการต่อต้านจากผู้ฟังของตน ก็อาจเปลี่ยนเรื่องสนทนาไปเป็นอีกแบบหนึ่งได้
3. ความสัมพันธ์โดยตรงของบุคคลที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้านี้ ช่วยสนับสนุนต่อเนื้อหาที่ผู้รับสารยอมรับ และได้แย้งต่อเนื้อหาที่ผู้รับสารไม่ยอมรับ
4. ผู้รับสารบางคนมักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจและทัศนคติของผู้ที่เขารู้จักและนับถือมากกว่า จะเชื่อบุคคลที่เขาไม่รู้จักมาติดต่อสื่อสารด้วย
5. ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น บางครั้งผู้ทำการสื่อสารอาจประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของตน โดยไม่ได้มีการชักจูงให้ผู้ฟังยอมรับทัศนคติของเขา

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถมีอิทธิพลในการชักจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติจากเดิมที่เป็นอยู่ได้ และนอกจากนี้ทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นตอน (Multi-Step Flow of Communication) ยังได้กล่าวไว้ว่า ข่าวสารส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จากสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักจะผ่านผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) หรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าเสียก่อน แล้วบุคคลเหล่านี้จะนำเอาข่าวสารข้อมูลที่ได้รับไปเผยแพร่แก่ประชาชนเป้าหมายคนอื่นต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้ง ผู้ถ่ายทอดมักจะสอดแทรกทัศนคติหรือความคิดเห็นของตนลงไป ทำให้ผู้รับสารคนท้ายๆ ได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของคู่สนทนาแทรกมาด้วย ซึ่งมีผลไม่น้อยที่จะทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม

สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media)

นอกจากสื่อทั้งสองประเภทที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีสื่ออีกชนิดหนึ่งที่ผู้ส่งสารใช้ในการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลไปยังมวลชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคล สื่อดังกล่าวนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเรียกว่า สื่อเฉพาะกิจ

สมควร กวียะ (2530 อ้างใน อรรถวรรณ ปิณฑนโธวาท, 2537 : 196) ได้ให้คำจำกัดความของสื่อเฉพาะกิจไว้ คือ สิ่งที่สร้างขึ้น หรือซื้อ หรือเช่าโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั้นโดยเฉพาะ สื่อเฉพาะกิจจัดว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหาเพื่อใช้ประโยชน์เป็นเรื่องๆ ไป ฉะนั้นเฉพาะกิจโดยทั่วไปมีกลุ่มประชาชนที่เป็น

ประสิทธิภาพของสื่อเฉพาะกิจ

อดัมส์ (Adams, 1971, อ้างใน โสภิตสุตา มงคลเกษม, 2539:35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ดังนี้ คือ สื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่นวัตกรรมและข่าวสารข้อมูล เพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่าง โดยกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ที่กำหนดไว้แน่นอน ตัวอย่างสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การจัดพิมพ์เอกสาร จุลสาร แผ่นพับ หรือแผ่นปลิวออกเผยแพร่ ป้ายประชาสัมพันธ์ การอบรมหรือการเสวนา

อย่างไรก็ตามสื่อแต่ละประเภทมีจุดเด่นและจุดด้อยต่างกัน ดังนั้น การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัยผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร เป้าหมายคือ ผู้ขับขี่รถยนต์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสาร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการเลือกใช้สื่อเพื่อรณรงค์ให้ผู้ขับขี่รถยนต์เกิดความรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและเกิดพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยในที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรม

อย่างไรก็ดี โครงการธนาคารประชาชนนับเป็นสิ่งแปลกใหม่ หรือนวัตกรรมในสังคม กล่าวคือ เป็นแบบแผนพฤติกรรม หรือสิ่งของใหม่ที่แตกต่างไปจากของที่มีอยู่เดิม (Barnett อ้างใน วริศรา สุวิพัฒนานนท์, 2533:23)

ซึ่งแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่มีมานานแล้วในสังคมอื่น แต่หากเพิ่งนำมาใช้หรือเป็นของใหม่ในอีกสังคมหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นนวัตกรรมในสังคมนั้นด้วยเช่นกัน (Rogers อ้างใน ธนัสส์ เกษมไชยานันท์, 2544 :16)

แนวความคิดที่สำคัญที่สุดของการสื่อสารงานนวัตกรรมคือ การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดเสียไม่ได้ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีอยู่ด้วยกัน 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. การประดิษฐ์ คือ กระบวนการที่ความคิดใหม่ สิ่งใหม่ หรือวิธีปฏิบัติใหม่ถูกประดิษฐ์หรือพัฒนาขึ้นมา ตัวอย่างเช่น มีการคิดค้นหรือพัฒนาระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเพื่อใช้เป็นช่องทางใหม่ในการสื่อสาร

2. การเผยแพร่ คือ กระบวนการที่ความคิดใหม่ สิ่งใหม่ หรือวิธีปฏิบัติใหม่ถูกถ่ายทอดไปยังสมาชิกในระบบสังคม เช่น กรณีที่มีการเผยแพร่แนวความคิดและแนวปฏิบัติทางการสื่อสารผ่านระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ มาสู่ประชาชน

3. ผล คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบสังคมเนื่องมาจากการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม เช่น การที่ประชาชนโดยทั่วไปเริ่มยอมรับการสื่อสารผ่านทางระบบสื่อสารไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

จากขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดใหม่ สิ่งใหม่ หรือวิธีปฏิบัติใหม่ จะต้องถูกประดิษฐ์หรือสร้างขึ้นมาก่อน (จากแหล่งภายในหรือแหล่งภายนอกระบบสังคม) ก่อนที่จะมีผลต่อโครงสร้างของระบบสังคมและต่อบทบาทหรือต่อหน้าที่ของสมาชิกภายในระบบสังคม หลังจากการประดิษฐ์แล้ว นวัตกรรมจะต้องถูกเผยแพร่ไปยังสมาชิกทั้งหมดภายในระบบสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างและหน้าที่ของระบบสังคมจะเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น

ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ กล่าวได้ว่า การสื่อสารจะเข้ามามีความสำคัญมากที่สุดขั้นตอนการเผยแพร่ นวัตกรรม โดยที่ โรเจอร์ อธิบายถึงกระบวนการที่นวัตกรรมเผยแพร่ไปสู่สมาชิกในสังคมว่ามีลักษณะคล้ายกระบวนการสื่อสารอย่างง่าย ๆ คือ ผู้ส่งสารซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมถ่ายทอดแนวความคิดที่เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นไปยังผู้รับสารซึ่งไม่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นเลย โดยใช้สื่อหรือช่องทางซึ่งสามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

กล่าวคือ การเผยแพร่ นวัตกรรมก็คือรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร แต่จะเป็นการสื่อสารชนิดพิเศษที่มุ่งเฉพาะการถ่ายทอดความคิดใหม่ สิ่งใหม่ หรือวิธีปฏิบัติใหม่ และจะมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นั่นคือ การยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม

การยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมเป็นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นโดยบุคคล โรเจอร์ส ได้ให้นิยาม การยอมรับนวัตกรรม (Adoption) ไว้ว่า หมายถึง การตัดสินใจนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างเต็มที่ เพราะคิดว่านวัตกรรมนั้นเป็นวิธีที่ดีกว่าและมีประโยชน์มากกว่า ส่วนการปฏิเสธนวัตกรรม (Rejection) ก็คือการตัดสินใจไม่นำนวัตกรรมนั้นมาใช้

นอกจากนี้ โกลด์เซน และ เรลส์ (Goldsen and Ralis อ้างใน วริสรา สุวิพัฒนานนท์ , 2533:30) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นการยอมรับครั้งแรกหรือเป็นการทดลองใช้นวัตกรรมของคนใดคนหนึ่งหรือของกลุ่มหนึ่ง
2. เป็นการใช้นวัตกรรมนั้นต่อไปเรื่อยๆ
3. เป็นการยอมรับทางด้านจิตใจของแต่ละคนที่มีนวัตกรรมหลังจากที่ได้ำนานวัตกรรมนั้นไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

เมื่อสมาชิกในระบบสังคมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ได้ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ บุคคลก็จะเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Innovation-Decision Process) ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองที่บุคคลจะต้องผ่านขั้นหรือระยะต่างๆ ตั้งแต่ขั้นแรกที่อยู่เรื่องหรือมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมไปจนถึงขั้นตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม และในที่สุดก็จะถึงขั้นยืนยันการตัดสินใจที่ทำไปแล้ว โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนี้เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นติดต่อกันช่วงระยะเวลาที่นานพอสมควร ไม่ใช่การกระทำที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด

โรเจอร์ เสนอแบบจำลองใหม่ของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Innovation-Decision Process) โดยจัดกระบวนการยอมรับนวัตกรรมเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นความรู้ (Knowledge Stage) คือ ขั้นที่บุคคลรู้จักนวัตกรรมเป็นครั้งแรก และพอมีความเข้าใจว่านวัตกรรมนั้นสามารถทำหน้าที่อะไรได้บ้าง
2. ขั้นการจูงใจ (Persuasion Stage) ในขั้นนี้บุคคลจะสร้างหรือพัฒนาทัศนคติที่ชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับตัวนวัตกรรม ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์หรือความรู้สึก โดยบุคคลจะสร้างทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมนั้นก็ต่อเมื่อมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นแล้ว ในขั้นนี้ บุคคลจะมีความรู้สึกผูกพันกับนวัตกรรมมากขึ้น จะแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นอย่างจริงจัง และตีความหมายข้อมูลที่ได้มาโดยพิจารณาร่วมกับสถานการณ์ส่วนตัวทั้งในปัจจุบันและอนาคตว่า การรับนวัตกรรมนั้นจะให้ผลดีและผลเสียหรือมีความเสี่ยงมากน้อยเท่าใด ในขั้นนี้บุคคลจะต้องการแรงเสริมทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมนั้น โดยจะหาจากการติดต่อกันระหว่างบุคคล และในการพัฒนาความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมนี้ บุคคลจะนำคุณลักษณะของนวัตกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
3. ขั้นการตัดสินใจ (Decision Stage) เมื่อบุคคลได้ผ่านขั้นตอนทั้งสองแล้ว บุคคลจะตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม โดยนวัตกรรมที่สามารถนำไปทดลองใช้ในปริมาณจำกัดได้ จะช่วยลดความรู้สึกเสี่ยงภัยและนำไปสู่การยอมรับนวัตกรรมได้เร็วขึ้น

นวัตกรรมที่ถูกยอมรับในขั้นตัดสินใจนี้ อาจถูกนำมาใช้หรือนำมาปฏิบัติต่อไปเรื่อยๆ หรืออาจจะถูกปฏิเสธหรือเลิกใช้ในภายหลังก็ได้ ซึ่งอาจมาจากสาเหตุต่างๆ กัน เช่น หันไปรับนวัตกรรมอื่นที่ดีกว่า หรืออาจเกิดจากการไม่พอใจของนวัตกรรมก็ได้

ส่วนนวัตกรรมที่ถูกปฏิเสธในขั้นตัดสินใจนี้ ก็อาจถูกปฏิเสธต่อไปหรืออาจถูกยอมรับในภายหลังก็ได้ หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมที่บุคคลได้รับ

4. ขั้นการยืนยัน (Confirmation Stage) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งอาจมีระยะเวลายาวนาน จนกระทั่งยอมรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติเป็นการถาวรจริงๆ ในขั้นการยืนยันนี้ บุคคลจะแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ได้กระทำไปแล้ว แต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นได้ หากว่าได้รับข่าวสารที่ขัดแย้งกับข่าวสารที่นำไปสู่การตัดสินใจในครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปบุคคลจะพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือลดความขัดแย้ง ดังนั้น การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรม การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน การได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนการเห็นผลสำเร็จของนวัตกรรมนั้นจะมีอิทธิพลต่อขั้นการยืนยันมาก

ในการยอมรับ หรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการยอมรับมี 5 ประการ คือ

1. ประโยชน์หรือความได้เปรียบเชิงเทียบ (Relative Advantage) คือ การที่ผู้รับนวัตกรรมรู้สึกว่าการพัฒนานั้นดีกว่าหรือมีประโยชน์มากกว่าความคิดเดิม ของเดิมหรือวิธีปฏิบัติแบบเดิม เช่น ทำกำไรได้มากกว่า สะดวกสบายกว่า เสียค่าใช้จ่ายและเวลาน้อยกว่า เป็นต้น และยังบุคคลเห็นว่านวัตกรรมนั้นมีคุณค่าหรือมีประโยชน์มากเพียงใด โอกาสที่นวัตกรรมจะได้รับการยอมรับก็จะมีมากขึ้น

2. ความเข้ากันได้หรือความสอดคล้อง (Compatibility) หมายถึง การที่ผู้รับนวัตกรรมรู้สึกหรือคิดว่า นวัตกรรมนั้นสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับค่านิยม ความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ ประสบการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมในอดีต ตลอดจนความต้องการของตน โดยนวัตกรรมที่สอดคล้องหรือเข้ากันได้กับค่านิยมหรือบรรทัดฐานของสังคม จะทำให้ผู้ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกมั่นใจ และไม่ต้องเสี่ยงภัยมาก จึงได้รับการยอมรับในระยะเวลาที่รวดเร็วกว่านวัตกรรมที่ขัดแย้งกับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม

3. ความสลับซับซ้อน (Complexity) หมายถึง การที่ผู้รับนวัตกรรมรู้สึกว่าการพัฒนานั้นเป็นที่เข้าใจหรือสามารถนำไปใช้ได้ยากหรือง่าย มากหรือน้อยเพียงใด นวัตกรรมที่มีความสลับซับซ้อนมากและยากต่อการเข้าใจและใช้งาน ก็อาจต้องใช้เวลามากในการยอมรับหรืออาจ

4. ความสามารถนำไปทดลองใช้ (Trialability) หมายถึง ระดับที่นวัตกรรมสามารถถูกนำไปทดลองใช้ในปริมาณน้อยๆ ได้ นวัตกรรมที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อนำไปทดลองใช้ได้ จะเป็นที่ยอมรับได้รวดเร็วกว่านวัตกรรมที่แบ่งส่วนไปลองใช้ไม่ได้ เพราะจะช่วยลดความรู้สึกเสี่ยงภัยของผู้รับนวัตกรรม เพราะว่าได้ผ่านการประเมินผลของการใช้นวัตกรรมนั้นมาแล้วในระดับหนึ่ง

5. ความสามารถสังเกตได้ (Observability) หมายถึง การที่ผลของนวัตกรรม เป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้โดยชัดเจนเพียงใด นวัตกรรมที่สามารถสังเกตเห็นผลได้ง่าย และสามารถสื่อความหมายให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ก็จะได้รับที่ยอมรับง่ายกว่าและเร็วกว่านวัตกรรมที่สังเกตเห็นผลยาก

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ก่อนที่แต่ละบุคคลจะตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมใดมาใช้ จะพิจารณาถึงคุณลักษณะของนวัตกรรมตามความรู้สึกหรือการรับรู้ของตนเองก่อน โดยนวัตกรรมที่บุคคลเห็นว่ามีความได้เปรียบเชิงเทียบสูง มีความสอดคล้องสูง สามารถทดลองใช้ได้ สังเกตเห็นผลได้ชัดเจน และมีความสลับซับซ้อนต่ำ ก็จะได้รับที่ยอมรับอย่างรวดเร็ว

นอกจากปัจจัยด้านคุณลักษณะของนวัตกรรมแล้ว ยังมีตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการที่อาจมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม รวมไปถึงการยอมรับนวัตกรรมช้าหรือเร็ว ได้แก่

ปัจจัยทางด้านผู้รับนวัตกรรม ได้แก่

- สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เช่น การศึกษา อาชีพ รายได้ฐานะทางสังคม เป็นต้น กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงย่อมมีโอกาสในการรับนวัตกรรมได้รวดเร็วกว่า เนื่องจากมีข้อได้เปรียบในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ และมีความพร้อมในด้านการศึกษาที่จำเป็นต้องการยอมรับนวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมที่มีราคาแพงและมีความสลับซับซ้อนในการใช้

- ลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคล เช่น ทักษะคติทั่วไปต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ แรงจูงใจ และลักษณะนิสัยของบุคคล เป็นต้น

- พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคล เช่น การมีส่วนร่วมในสังคม การติดต่อสัมพันธ์กับสังคมภายนอก ไม่ผูกติดกับท้องถิ่น การติดต่อกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเข้าถึงสื่อมวลชน และสื่อบุคคล และการแสวงหาข่าวสารความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมอยู่เสมอ เป็นต้น โดยตัวแปร

- ระดับความต้องการนวัตกรรมของบุคคล เช่น ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารกลายมาเป็นหัวใจสำคัญแห่งศตวรรษนี้ สมาชิกในสังคมก็อาจต้องการเทคโนโลยีสื่อสารใหม่ๆ ที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น นอกจากนี้ ความจำเป็นของบุคคลก็อาจทำให้ตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมได้ง่ายกว่าผู้ไม่มีความจำเป็น

2. ปัจจัยด้านระบบสังคม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเครื่องจูงใจที่สำคัญในการยอมรับนวัตกรรม หรืออาจเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม ได้แก่ บรรทัดฐานของระบบสังคม ความเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ตัวอย่างเช่น สังคมที่มีบรรทัดฐานแบบทันสมัย ก็จะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าสังคมที่มีบรรทัดฐานตามแบบประเพณี

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารงานนวัตกรรม สรุปได้ว่า การสื่อสารนวัตกรรมเป็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ หรือวิธีปฏิบัติใหม่ โดยมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรม คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นทั้งความคิด รูปแบบการดำเนินการแบบใหม่ที่ได้ถูกนำเข้ามาใช้ในสังคมไทย เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยให้ได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากโครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการใหม่ที่เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2544 จึงยังไม่มีเคยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อน ผู้ศึกษาจึงประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการของรัฐบาลมาอ้างอิง ดังนี้

นฤมล โลหิตจันทร์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับโครงการ “รักเจ้าพระยากับตาวิเศษ” ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคิดของประชาชน เกี่ยวกับโครงการและสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการ

กมล โรจนพันธ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน พบว่า ตัวแปร ระดับการศึกษา

บุษบา ภูสกุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรม的开รับสื่อ ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ เขตอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม的开รับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้ ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ ส่วนพฤติกรรม的开รับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และพฤติกรรม的开รับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

สุวรรณี โพธิศรี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม ในการป้องกันโรคเอดส์ ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ สื่อที่เปิดรับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ คู่มือ และเพื่อน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยทางด้านอายุ รายได้ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสาร รายได้ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับหนังสือพิมพ์ และโปสเตอร์ อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารกับคู่มือสหาย เพื่อน เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุข ส่วนรายได้มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารกับครู การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม ในการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า สื่อมวลชนมีบทบาท ในการให้ความรู้ และการยอมรับการปฏิบัติการป้องกันโรคเอดส์สูงที่สุด

ทวีลาภ ศิริสวัสดิบุตร (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่มีต่อสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุบนถนนวิภาวดีรังสิต พบว่า ความแตกต่างกันในด้านสถานี่ต้นสังกัด อายุ ภูมิลาเนา อาชีพ พื้นฐานครอบครัว ยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในอดีต การฝึกอบรมติดตามข่าวสาร ตลอดจนความเข้าใจในกฎระเบียบจราจร ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุบนถนนวิภาวดีรังสิตแตกต่างกัน

พิมลพรรณ สุทธิวงศ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการรับทราบข่าวสารจากสื่อมวลชนกับการรับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชน จิตสำนึก และการมีส่วนร่วม ในการใช้น้ำอย่าง

ไพลิน ศศิธนาแก้ว (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร เรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับการเปิดรับข่าวสาร เรื่อง สิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชน และสื่อโทรทัศน์ ในระดับปานกลาง และมีระดับการเปิดรับข่าวสาร เรื่องสิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชน และสื่อโทรทัศน์ ในระดับปานกลาง และมีระดับการเปิดรับสื่อ เรื่องสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป ตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ระดับการเปิดรับข่าวสาร เรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และความตระหนัก ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สุภาภักษ์ จุฑระกุล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการทิ้งขยะแยกประเภท เพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ ไปสเตอร์ งานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภท และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน บุคคลในครอบครัว ไปสเตอร์ งานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมอาชีพ แผ่นพับ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

พีระนนท์ บุรณะโสภณ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชน

สัตติยา กระแสร์ชล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ และการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรมซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ศศิวิมล ปาลศิริ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารการณรงค์จากสื่อมวลชน ในระดับต่ำ ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด แต่ทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

กนกวรรณ มณฑิราช (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และพบว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อพฤติกรรม ในการเปิดรับสื่อด้านป่าไม้ จากทุกสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล แต่ตัวแปรเรื่องอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคล และพบว่าเยาวชนเพศชาย และเพศหญิง มีความรู้ และการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ป่าไม้ต่างกัน แต่มีความตระหนักไม่ต่างกัน ส่วนตัวแปรในเรื่องอายุ และการศึกษาที่ต่างกันนั้น พบว่า มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

สุมาลี ตานันชัย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของ พนักงานคุมประพฤติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ พบว่า พนักงานคุมประพฤติ ที่มีอายุ ภูมิสำเนา สถานภาพการสมรส อายุราชการ และตำแหน่งที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติไม่แตกต่างกัน ส่วนพนักงานคุมประพฤติที่มีเพศ สาขาวิชาที่จบการศึกษา และความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติแตกต่างกัน

เดชวิษณุ ภูเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของ นิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตชั้นปริญญาตรี สาขา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตชั้นปริญญาตรี ได้แก่ ภูมิสำเนา และการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนปัจจัยด้าน เพศ อายุ สถานะทางครอบครัว ชั้นปีที่ศึกษา และความสนใจข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาหนี้ในโครงการบำบัดหนี้เสีย ของผู้ บริหารธุรกิจ และเจ้าของสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เรื่อง การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ทั้งจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการแก้ไข ปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย ในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย ระดับปานกลาง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ การแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย ส่วนความรู้ในเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ทัศนคติ ในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการ บำบัดน้ำเสีย

ธวัชชัย นาคฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ศึกษาเฉพาะกรณีของสำนักงาน ตำรวจภาค 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุ และสำเร็จการศึกษาจากสถาบันที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และไม่ พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่มีระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัว ตำแหน่งปัจจุบัน

อนันต์ ชัยชาญ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามระดับสัญญาบัตรที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณีกองกำกับการ 15 กองปราบปราม พบว่า อายุ อายุราชการ สังกัด และเงินเดือน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามระดับสัญญาบัตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ที่มีต่อปัญหา การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ส่วนสถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อปัญหาดังกล่าว

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในเขตพื้นที่ทางหลวงหมายเลข 34 (บางนา - บางปะกง) พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรที่มี วุฒิการศึกษา ระดับเงินเดือน ความพร้อมของอุปกรณ์ในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร และความเข้าใจในนโยบายของหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสองกลุ่มที่มีอายุ อายุราชการ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ งานในพื้นที่สายปฏิบัติ และการผิดกฎระเบียบต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานไม่ต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960 อ้างใน ศศิวิมล ปาลศรี, 2538 :29) ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชน ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติการสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุสำคัญเพียงประการเดียว ที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกัน หรือผ่านปัจจัย และอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชน ขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆ ของสาร แหล่งสารหรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

ฟรีดแมน (Freedman,1961 อ้างใน ชลดา ทองสุกนอก, 2540:63) ศึกษาความแตกต่างของบุคคลที่ระดับอายุต่างกัน พบว่า คนที่มีอายุน้อย จะมีการเรียนรู้ และทัศนคติ ในระดับสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อายุของผู้รับสาร จะมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ไม่มากนัก ซึ่งจะออกมาในรูปของความสนใจ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมการรับข่าวสารของผู้รับสาร

ครอเซนนี่ , เดลโตโร และ กานดิโน (Korzeny, Deltoro and Gandino,1987 : 114) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และความคิดเห็น ในด้านข่าวต่างประเทศของชาวอเมริกัน พบว่า การเปิดรับข่าวต่างประเทศของประชาชน และหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับต่างประเทศ ส่วนเพศ อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ โดยผู้ตอบคำถามที่เป็นเพศชาย มีความรู้ด้านข่าวต่างประเทศมากกว่าผู้ตอบคำถามเพศหญิง และอายุกับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ

สรุป

การศึกษาวิจัยการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน อันเป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาลเพื่อความผาสุกของแผ่นดินที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนสามารถใช้บริการทางการเงินอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าสู่ระบบการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกระดับ และส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีพโดยเฉพาะรายย่อยมีเงินทุนเพื่อประกอบการอย่างยุติธรรม ภายใต้การดำเนินงานของธนาคารออมสินที่มีการให้บริการ ด้านการออมทรัพย์ที่มั่นคงปลอดภัยและได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่า การบริการด้านสินเชื่อที่มีเงื่อนไขไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ในวงเงินที่เพียงพอต่อความจำเป็น ตลอดจนบริการด้านการเงินในรูปแบบอื่นๆ ตามความต้องการ รวมทั้งยังได้จัดให้มีบริการให้การฝึกอบรมที่จำเป็น ให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหา ทั้งทางด้านการเงิน อาชีพ และด้านอื่นๆ เป็นพิเศษแก่ลูกค้าที่เป็นสมาชิกของโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความเห็น และแนวคิดการแพร่กระจายนวัตกรรม เพื่อมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงปัจจัยที่จะมีความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One - Shot Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุครบ 20 ปี ขึ้นไป มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จาก 38 เขต จำนวนทั้งสิ้น 5,867,431 คน (สำนักงานนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2543 : 18)

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขนาดตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane's, 1973 : 25)

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าลงในสูตรจะได้ผลดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{5,867,431}{1 + 5,867,431 (0.05)^2} \\
 &= 399.97
 \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดจำนวน 400 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างให้ได้ตามขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้นั้น ผู้วิจัยกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งเขตในกรุงเทพมหานคร เป็น 3 กลุ่ม (สำนักงานโยธาและแผนกรุงเทพมหานคร 2543) คือ
 - เขตชั้นใน ได้แก่ พระนคร ดุสิต ปทุมวัน บางรัก พญาไท สาทร บางซื่อ จตุจักร ราชเทวี ป้อมปราบ
 - เขตชั้นกลาง ได้แก่ บางเขน บางกะปิ ธนบุรี สัมพันธวงศ์ ห้วยขวาง บางกอกน้อย บางขุนเทียน บางพลัด ดินแดง ประเวศ ลาดพร้าว
 - เขตชั้นนอก ได้แก่ หนองจอก พระโขนง มีนบุรี ลาดกระบัง ยานนาวา บางกอกใหญ่ คลองสาน ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ราษฎร์บูรณะ บึงกุ่ม บางคอแหลม คลองเตย สวนหลวง จอมทอง ดอนเมือง
2. ใช้วิธีการสุ่มด้วยการจับฉลาก โดยกำหนดโควต้าให้ได้เขตละ 3 กลุ่ม ผลการจับฉลาก ปรากฏว่า เขตที่จะทำการเก็บตัวอย่าง ได้แก่ ดุสิต ราชเทวี บางซื่อ บางเขน บางพลัด ลาดพร้าว ดอนเมือง คลองเตย และมีนบุรี
3. คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในแต่ละเขต แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากประชากรในแต่ละกลุ่มให้ได้ตามขนาดตัวอย่างที่กำหนด

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่ศึกษา

เขตที่	ชื่อเขต	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	ดุสิต	178,240	42
2.	ราชเทวี	104,400	24
3.	บางซื่อ	200,263	47
4.	บางเขน	261,220	62
5.	บางพลัด	153,270	36
6.	ลาดพร้าว	150,897	35
7.	ดอนเมือง	264,565	63
8.	คลองเตย	261,600	62
9.	มีนบุรี	126,811	29
	รวม	1,671,266	400

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
- 1.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวัดความถี่ของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ
 ธนาคารประชาชนผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ แบ่งเป็น บ่อยที่สุด
 บ่อย พอสมควร นานนานครั้ง และไม่เคย กำหนดค่าคะแนนของคำตอบเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ
 ตัวแปรตาม

2. ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ในการวัดความรู้ของประชาชน ผู้วิจัยจะกำหนดคำถามครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน โดยกำหนดค่าคะแนน ตอบถูก เท่ากับ 1 ตอบผิดหรือไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 แล้วนำคะแนนรวมทั้งห้มาจัดกลุ่มความรู้เป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก

3. ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

ในการวัดความคิดเห็นของประชาชน ผู้วิจัยจะกำหนดคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกรู้หรือความคิดเห็นที่ประชาชนมีต่อโครงการ ในด้านวัตถุประสงค์ของการ ด้านกิจกรรมของโครงการ และด้านการบริหารจัดการโครงการ โดยใช้วิธีการวัดแบบลิเคิท์ สเกล (Likert's Scale) เป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดค่าคะแนนของคำตอบเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน
5. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามจากแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยในการศึกษาค้างนี้กำหนดลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนไว้ดังนี้

เพศ

- ชาย
- หญิง

อายุ

- 20 – 30 ปี
- 31 – 40 ปี
- 41 – 50 ปี
- 51 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา

- มัธยมศึกษาตอนปลาย
- อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
- ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
- สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ

- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- ค้าขาย
- เกษตรกร
- รับจ้างทั่วไป

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 5,001 – 10,000 บาท
- 10,001 – 15,000 บาท
- 15,001 บาทขึ้นไป

การเป็นสมาชิกโครงการ

- เป็น
- ไม่เป็น

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำนวน 12 ข้อ โดยวัดจากความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออื่นๆ โดยวัดจากความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ดังนี้

บ่อยสุด	7	วัน / สัปดาห์
บ่อย	5 – 6	วัน / สัปดาห์
พอสมควร	3 – 4	วัน / สัปดาห์
บางครั้ง	1 – 2	วัน / สัปดาห์
ไม่เคย	= 0	วัน / สัปดาห์

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำนวน 10 ข้อ วัดจากระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน กำหนดค่าคะแนน ตอบถูก เท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิด เท่ากับ 0 คะแนน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนสูงสุดได้ 10 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนต่ำสุดได้ 1 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มากำหนดอันตรภาคชั้นของระดับความรู้ ดังนี้

คะแนน 1 – 4	เท่ากับ	มีความรู้ในระดับต่ำ
คะแนน 5 – 7	เท่ากับ	มีความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนน 8 – 10	เท่ากับ	มีความรู้ในระดับสูง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำนวน 15 ข้อ วัดจากระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนในข้อความเชิงบวกเท่ากับ 5 4 3 2 1 ตามลำดับ และในข้อความเชิงลบ มีคะแนนเท่ากับ 1 2 3 4 5 ตามลำดับ นำคะแนนรวมที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

นำค่าเฉลี่ยมากำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80	เท่ากับ เห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60	เท่ากับ เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40	เท่ากับ เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20	เท่ากับ เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00	เท่ากับ เห็นด้วยมากที่สุด

การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษา นางเพ็ญจันทร์ นาตะประเสริฐ ผู้จัดการธนาคารออมสินสาขา กรุงเทพมหานคร และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ชุด โดยสอบถามประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทดสอบว่าคำถามสื่อความหมายตรงตามที่ต้องการหรือไม่ ข้อความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากการคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน มีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.8557 มีความน่าเชื่อถือ จึงนำไปใช้ภาคคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นชอบก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเพื่อให้อธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ความรู้และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน
2. สถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติดังนี้

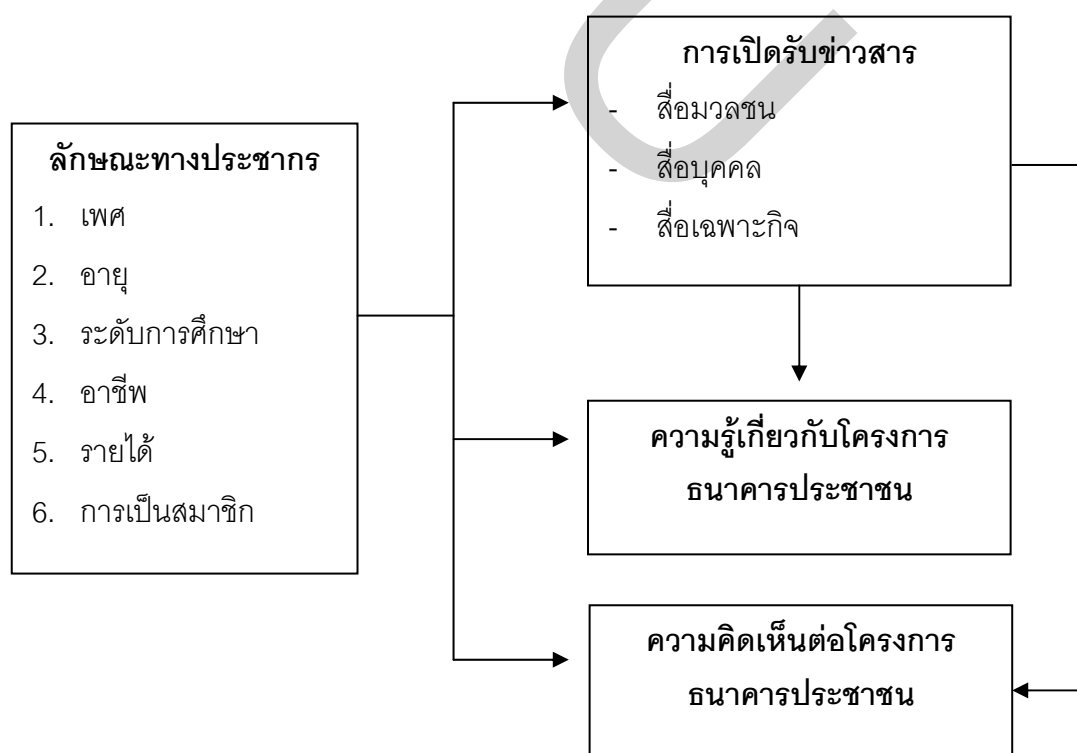
2.1 ใช้สถิติ t - test ทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการเป็นสมาชิกโครงการ กับ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

2.2 ใช้สถิติ ONE – WAY ANOVA ทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ กับ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

2.3 ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่มีลักษณะเป็นแบบช่วง โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

โดยค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ภาพที่ 3
กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank) เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ทั้งนี้ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสำรวจถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ SPSS มีสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), การทดสอบค่า t – test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2	การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่อสัปดาห์
ตอนที่ 3	ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน
ตอนที่ 4	ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน
ตอนที่ 5	การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

(n=400)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	186	46.5
หญิง	214	53.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 เป็นเพศหญิง และจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 เป็นเพศชาย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

(n=400)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 30 ปี	106	26.5
31 - 40 ปี	180	45.0
41 - 50 ปี	94	23.5
51 ปีขึ้นไป	20	5.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี รองลงมาจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=400)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	8	2.0
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	140	35.0
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	164	41.0
สูงกว่าปริญญาตรี	82	20.5
อื่นๆ	6	1.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า รองลงมาจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีการศึกษาระดับมากกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

(n=400)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	190	47.5
ค้าขาย	68	17.0
พนักงานบริษัทเอกชน	60	15.0
รับจ้างทั่วไป	38	9.5
อื่นๆ	44	11.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวนน้อยที่สุด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้

(n=400)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	54	13.5
5,001 – 10,000 บาท	70	17.5
10,001 – 15,000 บาท	172	43.0
15,001 บาทขึ้นไป	104	26.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท รองลงมาจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามการเป็นสมาชิกโครงการธนาคารประชาชน
(n=400)

การเป็นสมาชิกโครงการ ธนาคารประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	90	22.5
ไม่เป็นสมาชิก	310	77.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5
ไม่เป็นสมาชิกโครงการธนาคารประชาชน และจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 เป็นสมาชิก
โครงการธนาคารประชาชน

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่อสัปดาห์

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จากสื่อมวลชน

สื่อ มวลชน	บ่อยที่สุด 7 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บ่อย 5-6 วัน จำนวน (ร้อยละ)	พอสมควร 3-4 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บางครั้ง 1-2 วัน จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ปริมาณการ รับข่าวสาร
1.รายการข่าวในทีวีหรือวิทยุ	20 (5.0)	140 (35.0)	159 (39.8)	36 (9.0)	45 (11.2)	400 (100)	3.13	2.74	ปานกลาง
2.อ่านจากหนังสือพิมพ์	88 (22.0)	142 (35.5)	156 (39.0)	7 (1.8)	7 (1.8)	400 (100)	3.74	2.68	มาก
3. รายการสนทนาทางทีวีหรือวิทยุ	36 (8.0)	88 (22.0)	140 (35.0)	96 (24.0)	40 (10.0)	400 (100)	3.21	2.55	ปานกลาง
4. สอดแทรกในเนื้อหาของละคร	10 (2.5)	52 (13.0)	138 (34.5)	106 (26.5)	94 (23.5)	400 (100)	2.44	1.77	ปานกลาง
5.โฆษณาตามทีวีวารสาร วิทยุ หนังสือพิมพ์	80 (20.0)	130 (32.5)	144 (36.0)	36 (9.0)	10 (2.5)	400 (100)	3.58	2.82	ปานกลาง
รวม							3.22	2.45	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.22 ทั้งนี้เปิดรับจากการอ่านหนังสือพิมพ์มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.74 ขณะที่เปิดรับจากรายการข่าวในทีวีหรือวิทยุ รายการสนทนา สอดแทรกในเนื้อหาของละคร และโฆษณาตามวารสาร ทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.13 ค่าเฉลี่ย 3.21 ค่าเฉลี่ย 2.44 และค่าเฉลี่ย 3.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชน จากสื่อบุคคล

สื่อ บุคคล	บ่อยที่สุด 7 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บ่อย 5-6 วัน จำนวน (ร้อยละ)	พอสมควร 3-4 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บางครั้ง 1-2 วัน จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ปริมาณการ รับข่าวสาร
6. ท่านเคยพูดคุย เกี่ยวกับโครงการ กับเพื่อนฝูง/คนรู้จัก	60 (15.0)	120 (30.0)	104 (26.0)	94 (23.5)	22 (5.5)	400 (100)	3.25	2.71	ปานกลาง
7. ท่านสอบถาม เกี่ยวกับโครงการ กับพนักงาน ธนาคารออมสิน	22 (5.5)	60 (15.0)	182 (43.0)	102 (23.0)	34 (8.5)	400 (100)	2.84	1.84	ปานกลาง
8. พูดคุยเกี่ยวกับ โครงการกับ พี่น้อง หรือคนในครอบครัว	102 (28.5)	74 (18.5)	130 (32.5)	124 (31.0)	78 (19.5)	400 (100)	3.80	2.33	สูง
รวม							3.29	2.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคาร
ประชาชนจากสื่อบุคคลในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.29 ทั้งนี้เปิดรับจากการพูดคุยกับบุคคล
ในครอบครัวมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.80 ขณะที่เปิดรับจากการพูดคุยเกี่ยวกับโครงการกับเพื่อนฝูงคน
รู้จักปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.25 และสอบถามจากพนักงานธนาคารออมสิน ปานกลาง คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย 2.84

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชน จากสื่อเฉพาะกิจ

สื่อ เฉพาะกิจ	บ่อยที่สุด 7 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บ่อย 5-6 วัน จำนวน (ร้อยละ)	พอสมควร 3-4 วัน จำนวน (ร้อยละ)	บางครั้ง 1-2 วัน จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ปริมาณการ รับข่าวสาร
9. รับข่าวสาร เกี่ยวกับโครงการ จากป้ายโฆษณา	38 (9.5)	29 (7.3)	70 (17.5)	173 (43.2)	90 (22.5)	400 (100)	2.38	2.71	ปานกลาง
10. เคยอ่านแผ่น พับหรือโบรชัวร์ เกี่ยวกับโครงการ	12 (3.0)	102 (25.5)	85 (21.2)	9 (17.3)	132 (33.0)	400 (100)	2.48	1.84	ปานกลาง
11. พบเห็น โปสเตอร์เกี่ยวกับ โครงการ	70 (17.5)	136 (34.0)	155 (38.8)	20 (5.0)	19 (4.7)	400 (100)	3.54	2.67	ปานกลาง
12. เอกสารอื่นๆ	12 (3.0)	44 (11.0)	86 (21.5)	108 (27.0)	150 (37.5)	400 (100)	2.15	1.75	ปานกลาง
รวม							2.63	1.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคาร
ประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.63 ทั้งนี้เปิดรับจากการพบเห็น
โปสเตอร์เกี่ยวกับโครงการปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.54 ขณะที่เคยเปิดรับจากป้ายโฆษณาปาน
กลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.38 อ่านจากแผ่นพับหรือโบรชัวร์ปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.48 และเอกสาร
อื่นๆปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.15

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน รายประเภท

ปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน	สื่อมวลชน		สื่อบุคคล		สื่อเฉพาะกิจกิจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00)	68	17.0	81	20.3	48	12.0
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66)	182	45.5	256	64.0	184	46.0
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33)	150	37.5	63	15.7	168	42.0
รวม	400	100.0	400	100.0	400	100.0

จากตารางที่ 11 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน ในระดับปานกลาง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนอยู่ในระดับน้อย และจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับมาก

ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล ในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับมาก และจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับน้อย

โดยมีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจกิจ ในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับน้อยและจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับมาก

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชน

ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00)	54	13.5
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66)	260	65.0
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33)	86	21.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 12 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับน้อย และจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน รายข้อ

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการให้เงินกู้เพื่อทำธุรกิจรายย่อย โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ	392	98.0	8	2.0
2. ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการต้องมีสมุดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสินเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 เดือน	168	42.0	232	58.0
3. ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าร่วมโครงการ สามารถสมัครที่ธนาคารออมสินสาขาใดก็ได้ ในพื้นที่ที่มีสถานประกอบกิจการเท่านั้น	268	67.0	132	33.0
4. ประเภทบัญชีที่เปิดกับธนาคารออมสินคือ เงินฝากประเภทเผื่อเรียก	114	28.5	286	71.5
5. วงเงินกู้งวดแรกไม่เกิน 15,000 บาท	106	26.5	294	73.5
6. วงเงินกู้สูงสุดของโครงการคือ 30,000 บาท	227	56.8	173	43.2
7. จำนวนผู้ค้าประกันอาจเป็น 1 - 2 คน ขึ้นกับสมาชิกผู้ขอู้ มิได้กำหนดตายตัว	93	23.2	307	76.8
8. . โครงการมีบริการพิเศษอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น	155	38.7	245	61.3
9. โครงการธนาคารประชาชนมีแหล่งเงินทุนจากรัฐบาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่ไม่มีหลักประกันและความเสี่ยงสูง	320	80.0	80	20.0
10. การดำเนินการของโครงการ ทำให้มีลูกค้าที่ใช้บริการเป็นจำนวนมาก รวมถึงลูกค้าที่ไม่เคยได้ใช้บริการทางการเงินจากสถาบันการเงินมาก่อนด้วย	282	70.5	118	29.5

จากตารางที่ 13 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน โดยตอบถูกมากที่สุด ในประเด็นโครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการเงินกู้เพื่อทำธุรกิจรายย่อย โดยคิดดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 98.0 รองลงมาคือ โครงการธนาคารประชาชนมีแหล่งเงินทุนจากรัฐบาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่ไม่มีหลักประกันและความเสี่ยงสูง คิดเป็นร้อยละ 80.0 และการดำเนินการของโครงการ ทำให้มีลูกค้าที่ใช้บริการเป็นจำนวนมาก รวมถึงลูกค้าที่ไม่เคยได้ใช้บริการทางการเงินจากสถาบันการเงินมาก่อนด้วย คิดเป็นร้อยละ 70.5 โดยประเด็นที่ตอบผิดมากที่สุด คือเรื่องจำนวนผู้ค้าประกัน คิดเป็นร้อยละ 76.8 เรื่องวงเงินกู้งวดแรก คิดเป็นร้อยละ 73.5 และประเภทบัญชีที่ต้องเปิดกับธนาคารออมสิน คิดเป็นร้อยละ 71.5

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ระดับการความรู้เกี่ยวกับโครงการ ธนาคารประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00)	16	4.0
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66)	232	58.0
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33)	152	38.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 14 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับน้อย และจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในระดับมาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชน รายข้อ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
<u>วัตถุประสงค์ของโครงการ</u>						
1. การมีโครงการธนาคารประชาชนช่วยให้ คุณภาพชีวิตประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยดีขึ้น	144 (36.0)	184 (46.0)	66 (16.5)	4 (1.0)	2 (0.5)	4.16 เห็นด้วยมาก
2. โครงการธนาคารประชาชนช่วยสนับสนุนให้ เกิดธุรกิจขนาดย่อมที่หลากหลายขึ้น	94 (23.5)	228 (57.01)	68 (17.0)	8 (2.0)	2 (0.5)	4.01 เห็นด้วยมาก
3. การส่งเสริมให้มีการออมกับโครงการ และ ให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายย่อยทำให้เกิดการพัฒนา ในระบบการเงินของประเทศ	92 (23.0)	226 (56.5)	64 (16.0)	14 (3.5)	4 (1.0)	3.97 เห็นด้วยมาก
4. คนจนจริงๆ ไม่มีโอกาสได้กู้เงินจากโครงการ	68 (17.0)	94 (23.5)	132 (33.0)	84 (21.0)	22 (5.5)	2.74 เห็นด้วยปานกลาง
5. โครงการธนาคารประชาชนไม่น่าจะทำให้ ผู้มีรายได้น้อยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	34 (8.5)	90 (22.5)	134 (33.5)	114 (28.5)	28 (7.0)	3.02 เห็นด้วยปานกลาง
รวม						3.58 เห็นด้วยมาก
<u>กิจกรรมของโครงการ</u>						
6. โครงการสามารถให้บริการด้านสินเชื่อด้านการ ออมทรัพย์ และอื่นๆ แก่ประชาชนอย่าง ทั่วถึง	66 (16.5)	232 (58.0)	84 (58.0)	6 (1.5)	12 (3.0)	3.84 เห็นด้วยมาก
7. การจัดฝึกอบรมอาชีพให้ผู้ประกอบการราย ใหม่ทำให้มีทักษะในการประกอบอาชีพ	106 (26.5)	244 (61.0)	40 (1.0)	4 (1.0)	6 (1.5)	4.10 เห็นด้วยมาก
8. การประชาสัมพันธ์ของโครงการ ช่วยให้ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจโครงการดีขึ้น	98 (24.5)	234 (58.5)	56 (14.0)	6 (1.5)	6 (1.5)	4.03 เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 15(ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชน รายข้อ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
9. โครงการมีส่วนในการส่งเสริมหรือสนับสนุน กิจกรรมด้านการศึกษา ศาสนา สาธารณสุข กีฬา สังคม วัฒนธรรม	44 (11.0)	196 (49.0)	132 (33.0)	20 (5.0)	8 (2.0)	3.62 เห็นด้วยมาก
10. การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพา ตนเองเป็นไปได้ยาก	14 (3.5)	110 (27.5)	164 (41.0)	98 (24.5)	14 (3.5)	2.97 เห็นด้วยปานกลาง
รวม						3.71 เห็นด้วยมาก
<u>การบริหารการจัดการ</u>						
11. การจัดสถานที่เพื่อรองรับผู้สนใจ/ผู้มาติดต่อ กับโครงการมีความสะดวกสบายเป็นสัดส่วน	50 (12.5)	188 (47.0)	118 (29.5)	30 (7.5)	14 (3.5)	3.58 เห็นด้วยมาก
12. ขั้นตอนในการติดต่อกับโครงการชัดเจน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน	80 (20.0)	208 (52.0)	82 (20.5)	18 (4.5)	12 (3.0)	3.82 เห็นด้วยมาก
13. โครงการมีระบบการจัดการข้อมูลที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือ	46 (11.5)	154 (38.5)	170 (42.5)	18 (4.5)	12 (3.0)	3.51 เห็นด้วยปานกลาง
14. วิธีและขั้นตอนการกู้ยืมรายละเอียดมากจนทำ ให้เกิดความยุ่งยาก	32 (8.0)	102 (25.5)	112 (28.0)	94 (23.5)	60 (15.0)	3.12 เห็นด้วยมาก
15. บางครั้งพนักงานธนาคารเองก็ไม่สามารถให้ ความกระจ่างชัดในการตอบข้อซักถามเกี่ยวกับ โครงการ	42 (10.5)	86 (21.5)	144 (36.0)	108 (27.0)	20 (5.0)	2.95 เห็นด้วยปานกลาง
รวม						3.39 เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 15 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ในด้าน
วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่าการมีโครงการธนาคารประชาชนช่วยให้

ส่วนในด้านกิจกรรมของโครงการ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่า การจัดการฝึกอบรมอาชีพทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.10 และการประชาสัมพันธ์ของโครงการช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจโครงการดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.03 รวมทั้งโครงการสามารถให้บริการด้านสินเชื่อด้านการออมทรัพย์ และอื่นๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 ในขณะที่เห็นด้วยในระดับปานกลางว่า การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพาตนเองเป็นไปได้ยากหรือไม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.97

สำหรับในด้านการบริหารจัดการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกว่า ขั้นตอนในการติดต่อกับโครงการชัดเจนไม่ยุ่งยากซับซ้อน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.82 ประกอบกับการจัดสถานที่เพื่อรองรับผู้สนใจ/ผู้มาติดต่อกับโครงการมีความสะดวกสบายเป็นสัดส่วน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.58 และโครงการมีระบบการจัดการข้อมูลที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.51 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า วิธีการและขั้นตอนในการกู้ยืมรายละเอียดมากจนทำให้เกิดความยุ่งยาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.12 และพนักงานธนาคารสามารถตอบข้อซักถามเกี่ยวกับโครงการได้อย่างชัดเจน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.95

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อ
โครงการธนาคารประชาชน

ระดับความคิดเห็นต่อโครงการ ธนาคารประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24 - 5.00)	80	20.0
เห็นด้วยมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43 - 4.23)	100	25.0
เห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62 - 3.42)	196	49.0
เห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.61)	24	6.0
เห็นด้วยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80)	-	-
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 16 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 มีความ
คิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนโดยเห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาคือจำนวน 100 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.0 และจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคาร
ประชาชนโดยเห็นด้วยมาก และมากที่สุด ตามลำดับ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อเรื่อง
ดังกล่าวโดยเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยน้อย
ที่สุดเลย

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

เพศ

ตารางที่ 17 ผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภท จำแนกตามเพศ

ประเภทสื่อ / เพศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t.	Sig.t
<u>สื่อมวลชน</u>				
ชาย	54.24	6.47	1.764	0.078
หญิง	53.05	6.20		
<u>สื่อบุคคล</u>				
ชาย	48.36	4.46	3.425	0.036*
หญิง	52.44	5.42		
<u>สื่อเฉพาะกิจ</u>				
ชาย	46.25	4.21	1.633	0.064
หญิง	45.70	4.66		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 17 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภท จำแนกตามเพศ พบว่า มีเพียงค่าระดับนัยสำคัญของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล ที่มีค่าเท่ากับ 0.036 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า เพศชายและหญิงมีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า เพศหญิง มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลมากกว่าเพศชาย

อายุ

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามอายุ

อายุ	สื่อมวลชน		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
20 – 30 ปี	55.68	17.25	2.469	0.054
31 – 40 ปี	56.65	8.95		
41 – 50 ปี	57.18	9.55		
51 ปีขึ้นไป	56.32	16.37		

จากตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามอายุ

พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนไม่ต่างกัน

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามอายุ

อายุ	สื่อบุคคล		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
20 – 30 ปี	52.47	11.36	1.702	0.184
31 – 40 ปี	51.52	10.49		
41 – 50 ปี	51.23	8.35		
51 ปีขึ้นไป	54.36	9.673		

จากตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามอายุ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลไม่ต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามอายุ

อายุ	สื่อเฉพาะกิจ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
20 – 30 ปี	53.64	8.49	12.453	0.000*
31 – 40 ปี	52.25	7.17		
41 – 50 ปี	46.00	7.88		
51 ปีขึ้นไป	47.21	9.09		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจจำแนกตามอายุ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่า มีกลุ่มอายุคู่ใดบ้างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจต่างกัน จึงทำการทดสอบ LSD Test ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ รายคู่ จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{x}$	S.D	อายุ			
			20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
20 – 30 ปี	53.64	8.49	-	-	-3.27*	3.14*
31 – 40 ปี	52.25	7.17	-	-	4.25*	2.09*
41 – 50 ปี	46.00	7.88	-3.27*	4.25*	-	-
51 ปีขึ้นไป	47.21	9.09	3.14*	2.09*	-	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ รายคู่ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 20 – 30 ปี ค่าเฉลี่ย 53.64 และ 31 – 40 ปี ค่าเฉลี่ย 52.25 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามอายุแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 30 ปี มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจมากที่สุด

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สื่อมวลชน		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46.55	8.94	9.384	0.003*
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	47.43	7.56		
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	50.25	9.01		
สูงกว่าปริญญาตรี	47.70	9.83		
อื่น ๆ	44.46	6.56		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชนจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่า มีกลุ่มระดับการศึกษาคู่ใดบ้างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนต่างกัน จึงทำการทดสอบ LSD Test ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$(\bar{x})$	S.D	ระดับการศึกษา				
			มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุ ปริญญา/ เทียบเท่า	ปริญญา ตรี / เทียบเท่า	สูงกว่า ปริญญา ตรี	อื่นๆ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46.55	8.94	-	-	-3.52*	-	-
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	47.43	7.56	-	-	2.09*	-	-
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	50.25	9.01	-3.52*	2.09*	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	47.70	9.83	-	-	-	-	-
อื่นๆ	44.46	6.56	-	-	-	-	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ค่าเฉลี่ย 50.25 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย 46.55 และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ค่าเฉลี่ย 47.43

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน จำแนกตามระดับการศึกษาแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนมากที่สุด

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สื่อบุคคล		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46.52	8.14	0.382	0.765
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	44.43	7.25		
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	48.25	7.14		
สูงกว่าปริญญาตรี	44.70	8.33		
อื่น ๆ	45.46	5.56		

จากตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สื่อเฉพาะกิจ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	45.44	7.13	0.864	0.423
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	46.43	8.55		
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	43.16	7.34		
สูงกว่าปริญญาตรี	42.16	9.43		

อื่น ๆ	42.67	5.25		
--------	-------	------	--	--

จากตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน

อาชีพ

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามอาชีพ

ระดับการศึกษา	สื่อมวลชน		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	56.25	9.42	0.646	0.587
ค้าขาย	57.36	7.27		
พนักงานบริษัทเอกชน	52.59	8.11		
รับจ้างทั่วไป	55.97	11.35		
อื่นๆ	56.62	5.62		

จากตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามอาชีพพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามอาชีพ

ระดับการศึกษา	สื่อบุคคล		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	55.55	8.25	0.665	0.519
ค้าขาย	57.36	8.76		
พนักงานบริษัทเอกชน	50.55	9.15		
รับจ้างทั่วไป	55.74	9.38		
อื่นๆ	53.25	7.65		

จากตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามอาชีพพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ
จำแนกตามอาชีพ

ระดับการศึกษา	สื่อเฉพาะกิจ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	48.56	7.55	0.652	0.560
ค้าขาย	46.33	6.96		
พนักงานบริษัทเอกชน	45.24	9.51		
รับจ้างทั่วไป	43.94	9.25		

อื่นๆ	42.22	6.42		
-------	-------	------	--	--

จากตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามอาชีพพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน

รายได้

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามรายได้

รายได้	สื่อมวลชน		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	55.45	8.72	1.063	0.365
5,001 – 10,000 บาท	55.46	8.17		
10,001 – 15,000 บาท	56.75	9.16		
15,001 บาทขึ้นไป	54.37	11.25		

จากตารางที่ 29 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำแนกตามรายได้พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามรายได้

รายได้	สื่อบุคคล		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	56.53	10.25	0.367	0.776
5,001 – 10,000 บาท	55.46	9.62		
10,001 – 15,000 บาท	54.35	8.45		
15,001 บาทขึ้นไป	54.44	9.34		

จากตารางที่ 30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามรายได้พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย
ของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ
จำแนกตามรายได้

รายได้	สื่อเฉพาะกิจ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	47.47	9.25	1.072	0.371
5,001 – 10,000 บาท	45.43	7.94		
10,001 – 15,000 บาท	45.48	8.75		
15,001 บาทขึ้นไป	41.49	10.25		

จากตารางที่ 31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามรายได้พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน

การเป็นสมาชิกโครงการ

ตารางที่ 32 ผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภท จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ

ประเภทสื่อ / การเป็นสมาชิกโครงการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t.	Sig.t
<u>สื่อมวลชน</u>				
เป็นสมาชิก	53.34	8.47	1.436	0.088
ไม่เป็นสมาชิก	53.69	14.24		
<u>สื่อบุคคล</u>				
เป็นสมาชิก	58.65	9.46	5.536	0.024*
ไม่เป็นสมาชิก	54.64	12.42		
<u>สื่อเฉพาะกิจ</u>				
เป็นสมาชิก	45.15	15.81	3.645	0.134
ไม่เป็นสมาชิก	45.67	10.46		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 32 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อรายประเภท จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ พบว่า มีเพียงค่าระดับนัยสำคัญของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล ที่มีค่าเท่ากับ 0.024 น้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการ และไม่เป็นสมาชิกโครงการมีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการ มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคลมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ ในขณะที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจก็ไม่ได้ต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

เพศ

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ย (t-test) ความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ

ความรู้ต่อโครงการ / เพศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t.	Sig.t
ชาย	0.62	2.91	0.836	0.404
หญิง	0.68	2.85		

จากตารางที่ 33 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ พบว่า ระดับนัยสำคัญมีค่าเท่ากับ 0.404 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อโครงการธนาคารประชาชน ไม่แตกต่างกัน

อายุ

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับโครงการ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
20 – 30 ปี	0.45	0.27	1.903	0.071
31 – 40 ปี	0.42	0.52		

41 – 50 ปี	0.40	0.02		
51 ปีขึ้นไป	0.41	0.05		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 34 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนไม่ต่างกัน

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความรู้		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.44	0.26	9.284	0.000*
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	0.56	0.03		
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	0.62	0.34		
สูงกว่าปริญญาตรี	0.55	0.33		
อื่น ๆ	0.45	0.05		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบ LSD Test ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	S.D	ระดับการศึกษา				
			มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญา / เทียบเท่า	ปริญญาตรี / เทียบเท่า	สูงกว่าปริญญาตรี	อื่นๆ
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.44	0.26	-	-	3.52*	-	-
2. อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	0.56	0.03	-	-	-	-	-
3. ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	0.62	0.34	3.52*	-	-	-	-
4. สูงกว่าปริญญาตรี	0.55	0.33	-	-	-	-	-
5. อื่น ๆ	0.45	0.05	-	-	-	-	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 36 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ค่าเฉลี่ย 0.62 มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย 0.44

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษาแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน มากที่สุด

อาชีพ

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคาร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความรู้		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0.36	0.52	0.192	0.963
ค้าขาย	0.43	0.96		
พนักงานบริษัทเอกชน	0.34	0.25		
รับจ้างทั่วไป	0.44	0.45		
อื่นๆ	0.42	0.42		

จากตารางที่ 37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอาชีพพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนไม่แตกต่างกัน

รายได้

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ความรู้		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	0.47	0.22	0.098	0.961
5,001 – 10,000 บาท	0.44	0.14		

10,001 – 15,000 บาท	0.45	0.00		
15,001 บาทขึ้นไป	0.45	0.26		

จากตารางที่ 38 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนไม่แตกต่างกัน

การเป็นสมาชิกโครงการ

ตารางที่ 39 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ย (t-test) ความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ

ความรู้ต่อโครงการ / การเป็นสมาชิกโครงการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t.	Sig.t
เป็นสมาชิก	0.55	4.31	0.346	0.546
ไม่เป็นสมาชิก	0.58	9.74		

จากตารางที่ 39 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ พบว่า ระดับนัยสำคัญมีค่าเท่ากับ 0.546 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการและไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ มีความรู้ต่อโครงการธนาคารประชาชน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

เพศ

ตารางที่ 40 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) ของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t.	Sig.t
ชาย	56.89	2.74	- 0.351	0.726
หญิง	57.00	2.88		

จากตารางที่ 40 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามเพศ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนไม่แตกต่างกัน

อายุ

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ความคิดเห็นต่อโครงการ		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
20 – 30 ปี	54.45	17.36	2.001	0.113

31 – 40 ปี	55.36	19.65		
41 – 50 ปี	54.65	11.95		
51 ปีขึ้นไป	55.32	7.32		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 41 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอายุพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนไม่ต่างกัน

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความคิดเห็น		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	58.04	22.82	3.896	0.009*
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	58.46	22.34		
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	44.92	22.37		
สูงกว่าปริญญาตรี	49.66	21.68		
อื่น ๆ	45.52	20.44		

จากตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่ามีกลุ่มระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบ LSD Test ดังตารางที่ 43

ตารางที่ 43 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน
รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	S.D	ระดับการศึกษา				
			มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญา / เทียบเท่า	ปริญญาตรี / เทียบเท่า	สูงกว่าปริญญาตรี	อื่นๆ
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย	58.04	22.82	-	-	1.14*	2.02*	-
2. อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	58.46	22.34	-	-	1.88*	-1.23*	-
3. ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	44.92	22.37	1.14*	1.88*	-	-	-
4. สูงกว่าปริญญาตรี	49.66	21.68	2.02*	-1.23*	-	-	-
5. อื่น ๆ	45.52	20.44	-	-	-	-	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 43 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย 58.04 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ค่าเฉลี่ย 58.46 มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ค่าเฉลี่ย 44.92 และสูงกว่าปริญญาตรี ค่าเฉลี่ย 49.66

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษาแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนมากที่สุด

อาชีพ

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ
ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคาร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความคิดเห็น		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	52.23	17.69	0.998	0.394
ค้าขาย	55.48	14.55		
พนักงานบริษัทเอกชน	51.36	19.36		
รับจ้างทั่วไป	54.39	14.54		
อื่นๆ	52.67	9.36		

จากตารางที่ 44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามอาชีพพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนไม่แตกต่างกัน

รายได้

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้

รายได้	ความคิดเห็น		F	Sig.F
	$\bar{x}$	S.D.		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	60.66	5.82	2.603	0.036*
5,001 – 10,000 บาท	53.82	6.30		
10,001 – 15,000 บาท	52.87	7.65		
15,001 บาทขึ้นไป	53.31	4.92		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่ามียุุ่มรายได้คู่ใดบ้างที่มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน จึงทำการทดสอบ LSD Test ดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน รายคู่ จำแนกตามรายได้

รายได้	$\bar{x}$	S.D	รายได้			
			ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 – 10,000 บาท	10,000 – 15,000 บาท	15,001 บาท ขึ้นไป
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	60.66	5.82	-	-	1.15*	-1.18*
2. 5,001 – 10,000 บาท	53.82	6.30	-	-	2.02*	0.59*
3. 10,001 – 15,000 บาท	52.87	7.65	1.15*	2.02*	-	-
4. 15,001 บาทขึ้นไป	53.31	4.92	-1.18*	0.59*	-	-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 46 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนรายคู่ จำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 60.66 และ 5,001 – 10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 53.82 มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,001 บาทขึ้นไป

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามรายได้แล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนมากที่สุด

การเป็นสมาชิกโครงการ

ตารางที่ 47 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) ของความคิดเห็นต่อ โครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t.	Sig.t
--------	----------------------------	--------------------------	----	-------

		(S.D)		
เป็นสมาชิก	58.59	3.55	0.545	0.026*
ไม่เป็นสมาชิก	55.40	4.28		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 47 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t-test) ของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน จำแนกตามการเป็นสมาชิกโครงการ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการและไม่เป็นสมาชิกโครงการมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนกับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ประเภทสื่อ	B	Beta	t	Sig.t
1. สื่อมวลชน	0.136	0.155	2.143	0.033*
2. สื่อบุคคล	0.124	0.105	3.456	0.001*
3. สื่อเฉพาะกิจ	0.175	0.132	2.186	0.030*
Constant	44.28			
R	0.42			
Adj R ²	0.18			
F	44.34			
Sig.F	.000			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 48 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทสื่อที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนกับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน พบว่า ระดับนัยสำคัญรวม (ค่า Sig.F) น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า มีตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัวในชุดของตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน และเมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญของสื่อแต่ละประเภท (Sig.t) พบว่า ค่านัยสำคัญของสื่อทุกประเภท ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อทุกประเภท มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคะแนนดิบ (B) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนต่างกัน

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนกับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

ประเภทของสื่อ	B	Beta	t	Sig.t
1. สื่อมวลชน	0.154	0.169	2.239	0.026*
2. สื่อบุคคล	0.312	0.223	3.603	0.000*
3. สื่อเฉพาะกิจ	0.187	0.124	1.853	0.065
Constant	42.44			
R	0.58			
Adj R ²	0.32			
F	19.17			
Sig.F	.000			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 49 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทสื่อที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนกับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน พบว่า ระดับนัยสำคัญรวม (ค่า Sig.F) น้อยกว่า 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัวในชุดของตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน และเมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญของสื่อแต่ละประเภท (Sig.t) พบว่า ค่านัยสำคัญของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคะแนนดิบ (B) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 50 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ		พฤติกรรม的开รับข่าวสาร			ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน	ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน
	เป็นตามสมมติฐาน	ไม่เป็นตามสมมติฐาน	สื่อมวลชน	สื่อบุคคล	สื่อเฉพาะกิจ		
1. เพศ	/	-	0.078	0.030*	0.064	0.404	0.726
2. อายุ	/	-	0.054	0.184	0.000*	0.071	0.113
3. ระดับการศึกษา	/	-	0.003*	0.765	0.423	0.000*	0.009*
4. อาชีพ	-	/	0.587	0.519	0.580	0.963	0.394
5. รายได้	/	-	0.365	0.716	0.371	0.961	0.036*
6. สมาชิกโครงการ	/	-	0.088	0.024*	0.134	0.546	0.026*
7. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร							
สื่อมวลชน	/	-	-	-	-	0.033*	0.026*
สื่อบุคคล	/	-	-	-	-	0.001*	0.000*
สื่อเฉพาะกิจ	/	-	-	-	-	0.030*	0.065

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 50 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคล อายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อเฉพาะกิจ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ขณะที่รายได้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน และการเป็นสมาชิกโครงการมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อบุคคลและความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

นอกจากนั้น พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทั้งความรู้และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ขณะที่สื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนอย่างเดียว และสำหรับตัวแปรอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามใดเลย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ SPSS โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิตிக่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), การทดสอบ ค่า t-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ผลการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และชาย ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 53.5 และ ร้อยละ 46.5 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกโครงการร้อยละ 22.5

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ขณะที่พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่รับจากสื่อบุคคล และสื่อมวลชน ใกล้เคียงกัน และมีการเปิดรับข่าวสารในเรื่องดังกล่าวจากสื่อเฉพาะน้อยที่สุด

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน โดยการอ่านจากหนังสือพิมพ์ และโฆษณาตามวารสาร ที่วี วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ขณะเดียวกันก็รับรู้ข่าวสารในเรื่องดังกล่าวจากการพูดคุยกับพี่น้องหรือคนในครอบครัว ตลอดจนเพื่อนฝูงและคนรู้จัก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน จากโปสเตอร์เกี่ยวกับโครงการด้วย

ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่รู้ว่าโครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการให้เงินกู้เพื่อทำธุรกิจรายย่อย โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ อันมีรัฐบาลเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญ เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่ไม่มีหลักประกันและมีความเสี่ยงสูง และการดำเนินการของโครงการทำให้มีลูกค้าใช้บริการมาก รวมถึงลูกค้าที่ไม่เคยได้รับบริการทางการเงินจากสถาบันการเงินอื่นมาก่อนด้วย ทั้งนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ไม่มากนักในเรื่องรายละเอียดของโครงการธนาคารประชาชน อาทิ จำนวนผู้ค้าประกัน วงเงินกู้สูงสุดแรก และประเภทบัญชีที่ต้องเปิดกับธนาคารออมสิน เป็นต้น

ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยไม่มีความคิดเห็นในระดับต่ำเลย ซึ่งส่วนใหญ่จะพอใจในด้านกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของโครงการ

เมื่อพิจารณารายละเอียดของความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ พบว่า ในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยว่าการมีโครงการธนาคารประชาชนช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยดีขึ้น ตลอดจนช่วยสนับสนุนให้เกิดธุรกิจขนาดย่อมที่หลากหลาย และยังช่วยส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์กับโครงการและให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายย่อย ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเงินของประเทศ และอย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังเห็นว่าโอกาสในการกู้เงินจากโครงการยังไม่ทั่วถึงประชาชนที่มีรายได้น้อยจริง ๆ

ส่วนในด้านกิจกรรมของโครงการ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจหรือเห็นด้วยว่า การจัดการฝึกอบรมอาชีพทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ และการประชาสัมพันธ์ของโครงการช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจโครงการดีขึ้น รวมทั้งโครงการสามารถให้บริการด้านสินเชื่อ ด้านการออมทรัพย์ และอื่น ๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ในขณะที่ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่า การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพาตนเองเป็นไปได้ยากหรือไม่

สำหรับในด้านการบริหารจัดการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ขั้นตอนในการติดต่อกับโครงการชัดเจนไม่ยุ่งยากซับซ้อน ประกอบกับการจัดสถานที่เพื่อรองรับผู้ สนใจ/ผู้มาติดต่อกับ

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกโครงการ โดยพบว่า เพศหญิง มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล มากกว่าเพศชาย ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 40 ปี มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ตลอดจนกลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อบุคคล มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ

ขณะที่ผลการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชน มีเพียงระดับการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกโครงการ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นในเชิงกล่าวคือ มีความพอใจต่อโครงการธนาคารประชาชน มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ก็มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่า ส่วนกลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการก็มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการอีกด้วย

นอกจากนั้นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ และความคิดเห็นต่อโครงการอาคารประชาชน พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาคารประชาชนจากทุกสื่อ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะ ต่างมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการอาคารประชาชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากมีการเปิดรับข่าวสารมาก ก็ มีแนวโน้มจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับสูงด้วย

นอกจากนั้นยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงการอาคารประชาชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมาก ก็ มีแนวโน้มจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับสูงด้วย

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาและผลการทดสอบสมมติฐานที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล การศึกษาไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิก โครงการ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาคารประชาชนจาก สื่อต่าง ๆ แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะในการเลือกรับสื่อของบุคคลหนึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ โดยผู้รับข่าวสารจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่เห็นว่าจะสนองความต้องการ และ ทำให้เกิดความพอใจ (พีระนันท์ บุรณะโสภณ, 2530 : 30-31) ซึ่งตามแนวคิดของชแรมม์ (Schramm, 1973 : 200 อ้างใน วิศรา รัตนสมัย, 2543 : 23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการเลือก รับข่าวสารของบุคคลประการหนึ่งว่า จะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และภูมิหลังที่ต่างกัน อันมีส่วนทำให้บุคคลมีความสนใจต่อเรื่องแตกต่างกัน

โดยผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า เพศหญิงมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการอาคารประชาชนจากสื่อบุคคล มากกว่าเพศชาย ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ กนกวรรณ มณฑิราข (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าตัวแปรเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับโครงการอาคารประชาชน ทั้งนี้ตามลักษณะนิสัยของเพศหญิงมักจะชอบพูดคุยสนทนา ในกลุ่มคนรู้จัก เพื่อนฝูง หรือกับบุคคลในครอบครัว มากกว่าเพศชาย สอดคล้องกับผลการ ทดสอบสมมติฐานที่พบว่ากลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการ มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ อาคารประชาชนจากสื่อบุคคลมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เพราะโดยปกติบุคคลจะเลือก สนทนาในหัวข้อที่ตนเองสนใจ หรือสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ขณะเดียวกันสื่อบุคคล

ส่วนตัวแปรอายุ พบว่า กลุ่มที่มีอายุ 20 – 40 ปี มีแนวโน้มในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อเฉพาะ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 41 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้สื่อเฉพาะเป็นสื่อที่ถูกสร้างขึ้นในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั้นโดยเฉพาะ โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอน และเนื้อหาจะเป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่มนั้น ๆ (อรรธรณ ปิณฑน์ โอวาท, 2537 : 196) นอกจากนั้นสื่อเฉพาะที่ธนาคารออมสินทำขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นโบรชัวร์ หรือ แผ่นพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน และวางไว้ที่ทำการของธนาคารเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งป้ายโปสเตอร์ หรือป้ายผ้าที่ติดไว้ ณ. ที่ทำการ จึงเป็นไปได้ว่ากลุ่มที่มีอายุไม่มากนักยังมีความสนใจที่อ่านหรือมองแผ่นป้าย ซึ่งบางครั้งจะติดอยู่ในระยะใกล้ ได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุมาก ประกอบกับกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี ยังเป็นช่วงอายุที่ต้องการประกอบกิจกรรมสร้างฐานะจึงให้ความสนใจในสื่อเฉพาะที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Freedman (1961 อ้างใน ชลดา ทองสุกนอก, 2540 : 63) ที่เห็นว่าคนที่มีอายุน้อย จะมีการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก มีความอยากรู้อยากเห็น หรือสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ อายุของผู้รับสารจะมีอิทธิพลต่อการสื่อสารไม่มากนักน้อย ซึ่งจะออกมาในรูปแบบของความสนใจ หรือพฤติกรรมการรับข่าวสารของบุคคล

นอกจากนั้น ตัวแปรระดับการศึกษา ยังมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพสิน ศศิธนาแก้ว (2537 : บทคัดย่อ) และ กนกวรรณ มณฑิราช (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าตัวแปรระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารในเรื่องใดต่างกัน และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนจากสื่อมวลชน มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะโครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการที่ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เนื้อหาที่น่าสนใจผ่านสื่อมวลชนส่วนหนึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง คือ นโยบายรัฐบาล และการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ ซึ่งบุคคลที่เลือกรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จะต้องเป็นคนที่มีความอยากรู้อยากเห็น หรือสนใจเรื่องราวนั้น ๆ (พีระนันท์ บุรณะโสภณ, 2538 : 30-31) ประกอบกับเรื่องโครงการธนาคารประชาชนเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย ดังนั้นบุคคลจึงต้องหา

2. ผลการศึกษายังพบว่า ตัวแปรด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพลิน ศศิธนาแก้ว (2537 : บทคัดย่อ) และ Korzenny และคณะ (1987) ที่พบว่าตัวแปรอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของบุคคล ขณะที่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศิริสุนทรไพบูลย์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าตัวแปรการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับอนุรักษ์

ทั้งนี้ความรู้เป็นความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจดจำ (อลิสรา วีรพัฒน์กุล, 2540 : 32) ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ประการหนึ่งคือ การเรียนรู้จากสภาพการณ์ที่เกิดจากการเรียนการสอน (เถียรศรี วิวิธศิริ, 2527 : 19-20) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ หรือความสามารถในการจดจำบางสิ่งบางอย่างได้แตกต่างกันนั่นเอง

3. ในขณะที่ยังปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของเสกสรร อัมมพงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าวุฒิการศึกษา และเงินเดือน มีผลต่อความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการประสานงาน ขณะที่ผลการวิจัยของ กนกวรรณ มณฑิราช (2539 : บทคัดย่อ) ก็พบว่าการศึกษาของบุคคลที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ของบุคคล นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีลาภ ศิริสวัสดิบุตร (2536 : บทคัดย่อ) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ อนันต์ ชัยชาญ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าฐานะทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ทั้งนี้ความคิดเห็นของบุคคลเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลด้วย (ขวัญใจ สมรรคบุตร, 2524 : 8) โดยอาศัยพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์ ดังนั้นบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จึงมีความรู้และประสบการณ์จากสถาบันการศึกษา หรือกลุ่มทางสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาในครั้งนี้ สรุปได้ว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนสูงกว่า กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าทุกกลุ่ม จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้ของบุคคล (ขวัญใจ สมรรคบุตร, 2524 : 8) และแสดงออกมาเป็นความรู้สึกด้วยการพูด หรือการเขียน (พงษ์ไพบูลย์ ศิลาวราเวทย์ , 2528 : 19) ซึ่งบุคคลที่มีความรู้แตกต่างกันเป็นผลให้มีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแตกต่างกัน (สุโท เจริญสุข, 2525 : 58 – 59) ทำให้มีการพิจารณาตัดสินใจ (Judgement) หรือความเชื่อมั่นในเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ต่างกัน

ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ มีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนในระดับสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงทั้งนี้ โครงการธนาคารประชาชน เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยส่งเสริมการออมและจัดให้มีบริการด้านสินเชื่อแก่ลูกค้ารายย่อย เพื่อสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อการเกื้อกูลกัน ตลอดจนสร้างงานขจัดความยากจนยกระดับและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงทำให้ผู้มีรายได้ต่ำ พอใจหรือเห็นชอบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อจะได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งมีการสร้างงาน ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นอกจากนั้น กลุ่มที่เป็นสมาชิกโครงการยังมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนในลักษณะที่เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่ เป็นสมาชิกจะได้รับข่าวสารหรือมีโอกาสใช้บริการที่โครงการจัดเตรียมไว้ให้แล้ว ประกอบกับการเข้าเป็นสมาชิก ผู้สนใจจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเห็นว่าดีจึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกนั่นเอง

4. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการกับความรู้ และความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากประชาชนมีการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสูง ก็จะมีความรู้ และความคิดเห็นในลักษณะพอใจ หรือเห็นด้วยต่อโครงการธนาคารประชาชนสูงด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้ เพราะความคิดเห็นของบุคคลเกิดจากการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ในการติดต่อสื่อสารของบุคคล(บุญธรรม, 2520 : 72) ซึ่งทำให้บุคคลมีประสบการณ์ (Experiences) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่างกัน อันได้แก่ ประสบการณ์ตรง (Direct Experiences) เช่น การได้ยิน ได้ฟัง หรืออ่านจากหนังสือ และประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experiences) ซึ่งไม่ได้พบกับเหตุการณ์เช่นนั้นโดยตรง แต่เกิดจากค่านิยมและการตัดสินใจของกลุ่ม (Value System and Judgement) (Foster, 1952 : 119)

โดยบุคคลจะเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ใช้สอยต่อตัวเอง และสิ่งที่ตนอยากรู้ อยากเห็น โดยเฉพาะเรื่องที่ใกล้ตัว (พีระนันท์ บุรณะโสภณ, 2538 : 30-31) ในการศึกษาครั้งนี้ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชนผ่านสื่อมวลชน จากรายการ

5. ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน สรุปได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน ในระดับปานกลางถึงสูง โดยเฉพาะด้านวัตถุประสงค์และกิจกรรมของโครงการ แสดงว่าในภาพรวมแล้ว ประชาชนพอใจ และเห็นด้วยกับการจัดทำและการดำเนินการโครงการธนาคารประชาชน

ทั้งนี้ ความคิดเห็นของบุคคลเป็นการแสดงออกทางทัศนคติอย่างหนึ่ง ที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526 :3) และเมื่อบุคคลมีความรู้สึกในลักษณะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมส่งผลให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรม (Norman, 1971 : 77) ในลักษณะสนับสนุนเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆ (Kendler, 1974 : 572) ดังนั้นการที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชนในระดับปานกลางถึงสูง ย่อมทำให้คาดหวังได้ว่าในอนาคตประชาชนจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนโครงการ อันจะทำให้การดำเนินงานของโครงการธนาคารประชาชนประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาเสนอแนวทางในการดำเนินการเพื่อความสัมฤทธิ์ผลของโครงการธนาคารประชาชนได้ ดังนี้

1. การศึกษาพบว่า ประชาชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของโครงการช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการได้ดี ซึ่งธนาคารออมสินควรเลือกใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจอย่างเหมาะสม โดยควรเลือกใช้สื่อมวลชนมากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประชาชนส่วนใหญ่จะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากสื่อมวลชน และการพูดคุยกับเพื่อนฝูง/คนรู้จัก ซึ่งอาจจะสนทนาในเรื่องราวที่ตนได้รับมาจากสื่อมวลชน ข่าว ทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ และโฆษณาตามสื่อต่างๆ แต่มักไม่รับข่าวสารจากแผ่นพับ โบรชัวร์ และพนักงานธนาคารออมสิน

2. ธนาคารออมสินควรจัดโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ และบุคคลทั่วไป โดยให้ผู้สนใจเข้าแจ้งความจำนงค์กับธนาคารออมสิน เพื่อให้ความรู้ในรายละเอียดทั้งในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมของโครงการ และการบริหารจัดการ

3. แม้ประชาชนส่วนใหญ่จะพอใจหรือเห็นชอบกับวัตถุประสงค์ของโครงการธนาคารประชาชน แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าการเปิดโอกาสให้กู้เงินจากโครงการจะมีความเป็นธรรม และทั่วถึงหรือไม่ ซึ่งธนาคารออมสินควรจัดทำหรือหาวิธีการที่จะลดความรู้สึกดังกล่าว ด้วยการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงว่าทุกคนมีสิทธิกู้เงินกับโครงการ หากมีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่ธนาคารกำหนด ในขณะเดียวกันอาจเพิ่มทุนให้ผู้กู้สามารถกู้ได้มามากยิ่งขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการกระจายอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน ควรได้ศึกษาถึงความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ทั้งนี้การศึกษาค้างนี้ได้ศึกษาในช่วงแรกของการดำเนินโครงการ จึงได้ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการ แต่ในระยะต่อไป ผู้สนใจศึกษาควรศึกษาถึงจุดคุ้มทุนของโครงการ การชำระหนี้ของสมาชิก ตลอดจนความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมเกี่ยวกับโครงการ ประกอบด้วย เพื่อวิเคราะห์ถึงการดำเนินการของโครงการ

2. ผู้สนใจศึกษาควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้างนี้ ไปวิเคราะห์การวางแผนการใช้สื่อของรัฐบาลในอันที่จะประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณาว่าการเสริมสร้างให้ประชาชนรู้และเข้าใจ ตลอดจนให้ความร่วมมือในการดำเนินการโครงการของรัฐบาลนั้น มีข้อดีและข้อเสียของการใช้สื่อแต่ละประเภทอย่างไร อันจะทำให้กำหนดแนวทางการวางแผนการใช้สื่อที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ผู้สนใจควรศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ที่เป็นตัวแทนที่ดีของภาคต่างๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นภาพรวมของทั้งประเทศ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ชัตติยา กรรณสูต. **“ทัศนคติในการปฏิบัติงานของข้าราชการ. รายงานการวิจัยเสนอต่อ**

คณะกรรมการส่งเสริมวิจัย.” กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร

ศาสตร์, 2516.

ชวนะ ภวานันท์. **ลีลาจิตแบบคนโฆษณา.** กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2527.

ณรงค์ ลินสวัสดิ์. **จิตวิทยาทางการเมือง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2518.

ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล. **จิตวิทยาทั่วไป.** เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.

พีระ จิระโสภณ. **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร** หน่วยที่ 11. นนทบุรี :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

พูนทรัพย์ สิทธิพรหม, **การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : ภาคการสื่อสาร

และการประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร, 2539

ธนาคารอมสิน. **ธนาคารประชาชน แนะนำอาชีพ สร้างเสริมรายได้.** กรุงเทพมหานคร :

บริษัทพิชเนต พรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2544.

ปรมะ สตะเวทิน, รศ.ดร. **การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2539.

ประคอง กรรณสูต. **รัฐศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพร่พิทยา

2525.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. **พฤติกรรมร่วมชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ

คณะรัฐมนตรี, 2519.

ราชบัณฑิตยสถาน. **ปทานุกรมสังคมวิทยา.** กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์,

2532.

วุฒิชัย จำนง. **พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2523.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ จำรัส ดวงสุวรรณ และจิตติพงษ์ ดาμανุสรณ์. **จิตวิทยาสังคม.**

กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2522.

สมปราชญ์ จอมเทศ. **การบริหารและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร,ดร. **การสื่อสารกับสังคม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

เสถียร เขยประทับ, **การสื่อสารงานนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522

เสถียร เขยประทับ, **การสื่อสารและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

อรวรรณ ปิณฑโฆวาท, รศ.ดร. **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อุทัย หิรัญโต. **สังคมวิทยาประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2519.

วารสาร บทความ

"ความสำเร็จของธนาคารคนจน" **ผู้จัดการรายวัน**. ฉบับวันที่ 27 กรกฎาคม 2544.

ธนาคารออมสิน. "โครงการธนาคารประชาชน" ใน **คำสั่งธนาคารออมสิน** ที่ 39/2544 ลงวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2544

ธนาคารออมสิน. "ระบบงานเครือข่ายสื่อสาร ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ธนาคารออมสิน" ใน **รายงานผลการดำเนินงานธนาคารประชาชน จำแนกเป็นรายภาคของประเทศ**. cnsb.mis@gsb.or.th, 2544.

สุนันท์ ศรีจันทร์หา. "ธนาคารประชาชนแนวคิดดีที่ไม่สมบูรณ์" ใน **เกาะกระแสธุรกิจ**. **เนชั่นสุดสัปดาห์**. 10,474, 2-3 กรกฎาคม 2544.

สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. **สถิติรายปีกรุงเทพมหานคร 2543**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

วิทยานิพนธ์

กนกวรรณ มณฑิราช. "พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน ในจังหวัดกาญจนบุรี." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** , 2539.

กมล ไรจนพันธ์. "ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน" วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. (อัดสำเนา)

ชนิษฐา เบญจาทิกุล. "ทัศนคติการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมต่อรายการสารคดี." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535. (อัดสำเนา)

ขวัญใจ สมรรคบุตร. "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กปร.กลาง ที่มีต่ออาสาพัฒนาชนบทของนิสิต นักศึกษา ระหว่างปี พ.ศ.2521-2523". วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

จริญญา นิลแพทย์. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิงและบุคคลในวงการบันเทิงที่มีต่อทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522. (อัดสำเนา)

ฉัตรชัย ชูแก้ว. "ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวต่อการนำเสนอข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

เฉลิมชัย ผิวเรืองนนท์. "ทัศนคติคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียตนาม". วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522. (อัดสำเนา)

ชลดา ทองสุกนอก. "การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม". วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ดามินทร์ กิจนิจิ. "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

พิชัย นิรมานสกุล. "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ". วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. ถ่ายเอกสาร.

พีระนันท์ บุรณะโสภณ. “พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. ถ่ายเอกสาร

เดชวิษณุ ภูเจริญ. “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : กรณีศึกษาเฉพาะนิสิตชั้นปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539. ถ่ายเอกสาร.

ทวี เลวามัญ. “ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520. ถ่ายเอกสาร.

ทวีลาภ ศิริสวัสดิบุตร, พ.ต.ท. “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่มีต่อสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุบนถนนวิภาวดีรังสิต”. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536. ถ่ายเอกสาร.

ธวัชชัย นาคฤทธิ์. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานตำรวจภาค 1”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

ธนิสร์ เกษมไชยานันท์. “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ (Web sites) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

นฤมล โลหิตจันทร์. “ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีต่อความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับโครงการ “รักเจ้าพระยากับตาวิเศษ” ของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

บุญธรรม นาคฤทธิ์, พ.ต.ท. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร : ศึกษาเฉพาะกรณีของสำนักงานตำรวจภาค 1”. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540. ถ่ายเอกสาร.

บุญธรรม คำพอ. “การศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ยอมรับและไม่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่ : ศึกษากรณีมูลนิธิบูรณะชนบท อำเภอสวรรคบุรี”. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520. ถ่ายเอกสาร.

บุษบา ภูสกุล. “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอดอนนาค จังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ปกิจ พรหมายน. “ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

พงษ์ไพบุลย์ ศิลาวราเวช. “ความคิดเห็นของประชาชนในเมืองต่อสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. ถ่ายเอกสาร.

พิมลพรรณ สุทธิวงศ์. “การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับการรับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชน จิตสำนึก และการมีส่วนร่วม ในการใช้น้ำอย่างประหยัดของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ไพลิน ศศิณกรแก้ว. “การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

เรืองเวทย์ แสงรัตน. “ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตราการเพิ่มประชากรของประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. (อัดสำเนา)

วิศรา สุวิพัฒนานนท์. “การเปิดรับข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับระบบตั้งโต๊ะขององค์กรธุรกิจเอกชน ในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

วิศรา รัตนสมัย. “การเปิดรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

ศศิวิมล ปาลศรี. “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สัตตยา กระแสร์ชล. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุทธิพงศ์ แสงมณี. “ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการปฏิบัติของพัฒนากรในท้องถิ่น 3 จังหวัดภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. (อัดสำเนา)

สุมาลี ตานันชัย. “ความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติสตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539. (อัดสำเนา)

สุภารักษ์ จูตระกูล. “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภท เพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุวรรณี โพธิศรี. “การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

เสกสรร วัฒนพงษ์. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในเขตพื้นที่ทางหลวงหมายเลข 34 (บางนา-บางปะกง).” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

โสภิตสุดา มงคลเกษม. “พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขีรถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- อลิสา วีรพัฒน์กุล. “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์พัฒนการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์. “พฤติกรรม的开รับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และการร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจ และเจ้าของสถานประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อนัน ชัยชาญ. “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามระดับสัญญาบัตรที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณี กองกำกับการ 15 กองปราบปราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Adams, James R. **Media Planing**. Oxford : Aden Press, 1971.
- Atkin, Charles K. **New Model for Mass Communication Research**. New York : The Free Press, 1973.
- Assael, Henry. **Consumer Behavior and Marketing Action**. 5th ed. Ohio : South-Western College Publishing, 1995.
- Best, J.W. **Research in Education**. New Jersey : Prentice Hall Inc., 1997.
- Everett M. Roger,. **Diffusion of Innovations**. 4th ed. New York : The Free Press, 1995
- Festinger, Hadley, **Communication : Method for all Media**. Urbana : University of Illinois Press, 1972.
- Friend, Joseph and Guraling, David. **Webster's New World Dictionary of America Language**. New York : The World Publishing, 1975.
- Gagne, R.M. and E.A.Fleisfman. **Psychology and Human Per Formance**. New York : Henry Holt and Company, 1959.
- Good, C.V. **Dictionary of Education**. New YorkK : McGraw-Hill Book Company, 1959.

Hilgard, E.R. **Introduction to Psychology**. New York : Harcourt Brace & Son Inc., 1962.

Katz and other, 1963, quoted in Everett M. Roger, **Communication of Innovation**. New York : The Free Press, 1971

Kendler, Hayward H. **Basic Psychology**. Menlo Park : W.A. Benjamins, 1974.

Kolasa, B.J. **Introduction to Behavioral Science for Business**. New York : John Wiley & Son Inc., 1969.

Korzenny, Felipe, Del Toro, Wanda, Gandino and James. **International News Media Exposure, Knowledge and Attitude**. Journal of Broadcasting and Electronic Media. Volume 31, Number 1, Winter, 1987.

Norman L. Mun. **Introduction to Psychology**. Boston : Heangton Muffin Co., 1971.

Oskamp, S. **Attitudes and Opinions**. New Jersey : Prentice Hall Inc., 1977.

Rogers, Everett M. "Communication Channels". **Handbook of Communication**. Chicago : Rand Mc. Nelly, 1978.

Schramm, Wilbur. **Men Messages and Media : A look at Human Communication**. New York : Harper and Roe Publishers, 1973.

Serttain, Arron Quin. **Psychology Understanding Human Behavior**. New York : McGraw-Hill Inc., 1985.

Thomas, J.Z. **Dictionary of Social Science**. Washington D.C. : Public Affair Press, 1959

Webster's New Twentieth. **Country Dictionary**. New York : World Publishing Company, 1968.

Wright, C.R. **Mass Communication**. New York : Random House, 1986.

Wilkie, William L. **Consumer Behavior**. 3rd ed. Illinois : Von Hoffman Press, 1994.

Zimbardo, Philip G. **The Psychology of Attitude Change and Social Influence**. New York, 1951.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ต่อโครงการธนาคารประชาชน (People Bank)

คำชี้แจง

การศึกษานี้ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบตามความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่มีคำตอบใดผิดหรือ ถูก ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ จะใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2	การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน
ตอนที่ 3	ความรู้เกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน
ตอนที่ 4	ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับตัวของท่าน

1. เพศ	1	ชาย	2	หญิง
2. อายุ	1	20 - 30 ปี	2	31 - 40 ปี
	3	41 - 50 ปี	4	51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา				
	1	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
	3	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	4	สูงกว่าปริญญาตรี
	5	อื่นๆ ระบุ.....		
4. อาชีพ				
	1	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	ค้าขาย
	3	เกษตรกร	4	รับจ้างทั่วไป
	5	อื่นๆ ระบุ.....		
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
	1	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	5,001 - 10,000 บาท
	3	10,001 - 15,000 บาท	4	15,001 บาท ขึ้นไป
6. ท่านเป็นสมาชิกโครงการธนาคารประชาชนหรือไม่				
	1	ใช่	2	ไม่ใช่

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารประชาชน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางตามการรับรู้ของท่าน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการธนาคารประชาชน	บ่อย ที่สุด	บ่อย	พอสมค วร	บางครั ้ง	ไม่เคย
<u>สื่อมวลชน</u>					
1. รายการข่าวในทีวีหรือวิทยุ					
2. อ่านจากหนังสือพิมพ์					
3. รายการสนทนาทางทีวีหรือวิทยุ					
4. สอดแทรกในเนื้อหาของละคร					
5. โฆษณาตามวารสาร ทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์					
<u>สื่อบุคคล</u>					
6. ท่านเคยพูดคุยเกี่ยวกับโครงการกับเพื่อนฝูง/ คนรู้จัก					
7. ท่านสอบถามเกี่ยวกับโครงการกับพนักงาน ธนาคารออมสิน					
8. พูดคุยเกี่ยวกับโครงการกับพี่น้องหรือคนใน ครอบครัว					
<u>สื่อเฉพาะกิจ</u>					
9. รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากป้ายโฆษณา					
10. เคยอ่านแผ่นพับหรือโบรชัวร์เกี่ยวกับโครงการ					
11. พบเห็นโปสเตอร์เกี่ยวกับโครงการ					
12. เอกสารอื่น ๆ					

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับธนาคารประชาชน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่คิดว่าถูกต้อง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. โครงการธนาคารประชาชนเป็นโครงการให้เงินกู้เพื่อทำธุรกิจรายย่อย โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ 2. ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการต้องมีสมุดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสินเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 เดือน 3. ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าร่วมโครงการ สามารถสมัครที่ธนาคารออมสินสาขาใดก็ได้ในพื้นที่ที่มีสถานประกอบกิจการเท่านั้น 4. ประเภทบัญชีที่เปิดกับธนาคารออมสินคือ เงินฝากประเภทเผื่อเรียก 5. วงเงินกู้งวดแรกไม่เกิน 15,000 บาท 6. วงเงินกู้สูงสุดของโครงการคือ 30,000 บาท 7. จำนวนผู้ค้ำประกันอาจเป็น 1 - 2 คน ขึ้นกับสมาชิกผู้ขอกู้ มิได้กำหนดตายตัว 8. โครงการมีบริการพิเศษอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น 9. โครงการธนาคารประชาชนมีแหล่งเงินทุนจากรัฐบาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่ไม่มีหลักประกันและความเสี่ยงสูง 10. การดำเนินการของโครงการ ทำให้มีลูกค้าที่ใช้บริการเป็นจำนวนมาก รวมถึงลูกค้าที่ไม่เคยได้ไปบริการทางการเงินจากสถาบันการเงินมาก่อนด้วย		

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางตามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อโครงการ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<u>วัตถุประสงค์ของโครงการ</u>					
1. การมีโครงการธนาคารประชาชนช่วยให้คุณภาพชีวิตประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยดีขึ้น					
2. โครงการธนาคารประชาชนช่วยสนับสนุนให้เกิดธุรกิจขนาดย่อมที่หลากหลายขึ้น					
3. การส่งเสริมให้มีการออมกับโครงการ และให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายย่อยทำให้เกิดการพัฒนาในระบบการเงินของประเทศ					
4. คนจนจริงๆ ไม่มีโอกาสได้กู้เงินจากโครงการ					
5. โครงการธนาคารประชาชนไม่น่าจะทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น					
<u>กิจกรรมของโครงการ</u>					
6. โครงการสามารถให้บริการด้านสินเชื่อ ด้านการออมทรัพย์ และอื่นๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง					
7. การจัดฝึกอบรมอาชีพให้ผู้ประกอบการรายใหม่ ทำให้ผู้ประกอบการมีทักษะในการประกอบอาชีพ					
8. การประชาสัมพันธ์ของโครงการ ช่วยให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจโครงการดีขึ้น					
9. โครงการมีส่วนในการส่งเสริมหรือสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษา ศาสนา สาธารณสุข กีฬา สังคม วัฒนธรรม					

10. การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มแบบพึ่งพาตนเอง เป็นไปได้ยาก					
---	--	--	--	--	--

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<u>การบริหารการจัดการ</u>					
11. การจัดสถานที่เพื่อรองรับผู้สนใจ/ผู้มาติดต่อกับโครงการมีความสะดวกสบายเป็นสัดส่วน					
12. ขั้นตอนในการติดต่อกับโครงการชัดเจนไม่ยุ่งยากซับซ้อน					
13. โครงการมีระบบการจัดการข้อมูลที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือ					
14. วิธีและขั้นตอนการกู้ยืมรายละเอียดมากจนทำให้เกิดความยุ่งยาก					
15. บางครั้งพนักงานธนาคารเองก็ไม่สามารถให้ความกระจ่างชัดในการตอบข้อซักถามเกี่ยวกับโครงการ					

ภาคผนวก ข.

การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

ความคิดเห็นต่อโครงการธนาคารประชาชน

	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item	Alpha
	If Item	If Item	Total	If Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
1	48.7250	49.0250	.7654	.8338
2.	49.1000	48.4000	.7006	.8352
3.	49.5500	54.5615	.2337	.8591
4.	49.4000	54.2974	.2301	.8601
5.	49.2250	48.6404	.6564	.8391
6.	49.0000	50.0513	.7049	.8353
7.	48.8500	54.4897	.1441	.8693
8.	48.8500	49.1051	.6161	.8398
9.	48.6000	55.0154	.2099	.8597
10	48.9750	50.6917	.6257	.8410
11	49.3000	50.2531	.4185	.8521
12	48.4000	50.1949	.6019	.8413
13	48.6500	52.0795	.3879	.8525
14	48.8500	48.9000	.6572	.8376
15	49.1750	49.0199	.5910	.8411

Reliability Coefficients

N of Cases = 30

N of Items = 15

Alpha = 0.8557

ประวัติการศึกษา

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวธนิกานต์ บุญสถาพรชัยกุล
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤษภาคม 2516
การศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต เอกการเงินการธนาคาร มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2538
สถานที่ทำงาน	บริษัท อเมริกัน เอ็กซ์เพรส (ไทย) จำกัด
ตำแหน่ง	Business Card Sale Officer